

Rožmberské noviny
Spolek rožmberské růže - PWR
www.bratrstvoruze.cz/sk

Rožmberské noviny: Speciál k výročí vymření pánů z Růže

Obsah

Úvodní slovo str. 3

Život a politika pana Viléma z Růže str. 4 – 8

Diplomatický um pana Viléma z Rožmberka str. 9 – 11

Sv. Jeroným – patron Tovaryšstva str. 12 – 14

Rožmberk – rovný dnešních králů str. 15 – 17

Zikmundovo válečné tažení do Čech str. 18 – 21

Szigetvár – Uherské Thermopyly str. 22 – 26

Smuteční prapor a erb pana Petra Voka str. 28 – 29

Poslední z rožmberských vladařů str. 30 – 32

S fotoaparátem za heraldikou str. 33– 43

Heraldika Vítězslava Lázeckého 44 – 53

Projekt Svatý Jiří / Svätý Juraj str. 54 – 62

Den Tovaryšstva rožmberské růže a lebky v Třeboni str. 63 – 72

Přání do Nového roku str. 73

Úvodní slovo

Rok se chýlí pomalu ke konci, a proto je čas uctít naše čtenáře a podporovatele Tovaryšstva posledními letošními novinami našeho klubu. Jistě jste si všimli nového názvu. Ano, je to tak, zvolili jsme lépe zapamatovatelný a údernější název, jenž by lépe vyhovoval našim čtenářům. A co najdete v našem magazínu s novým názvem? Vzhledem k tomu, že je výročí 410 let od vymření pánů z Růže, navazujeme na předchozí číslo Březanových listů a píšeme hlavně o panu Vokovi a jeho příbuzných. Zatímco já jsem pana Voka uctil básničkou (haiku), dal dohromady články o životě a diplomatickém umu pana Viléma z Rožmberka, můj nový kolega a autor článků Miroslav Frk vás provede všemi významnými rody, k nimž se pan Vilém přiženil. Postavu pana Petra samotného připomene jeho medailonek. Redakce časopisu je také vděčná za příspěvky od Jana Tinterova a Štěpána Luňáka. První ze ctihodných přátel Tovaryšstva vás dovede až na bitevní pole před pevnost Szigetvár, kde padl švagr pana Viléma Mikuláš Zrínský. Speciálem časopisu můžeme nazvat pojednání Štěpána Luňáka o válce Čechů s Kumány v letech 1402-1403. Nebyl by to ovšem časopis naší rožmberské skupiny, kdyby nezveřejnil erby našeho herolda Vítězslava Lazeckého. Martin Buřič (Schwamberg) si zase pro zájemce připravil fotografie z našeho setkání v Třeboni a do pravidelné rubriky S fotoaparátem za heraldikou připravil ty nejhezčí erby z treboňského zámku. A na závěr jsme připravili výběr ze společného projektu Sv. Jiří.

Pan Wok (haiku)

*Pod rudou růží,
slavný velmož spočívá.
Již čtyři sta let.*

Stanislav Jalovec

Karel V. patří mezi nejurozenější hosty na svatbě Jošta z Rožmberka

Život a politika pana Viléma z Růže

Vilém z Rožmberka byl člověkem a politikem renesance. Dočasně se stal i nejvyšším polním hejtmanem, ale nejvíce se věnoval naší politice a zájmům. Od mládí přijímal a vedl nejdůležitější úřady i jednání v cizině. Měl ale smůlu, že nezplodil dědice a veškerý majetek musel přenechat bratrovi. I tak je jeho život neobyčejně pestrý a zajímavý. Uvidíte sami!

Motto:

Festina Lente! Pospíchej pomalu! – latinské heslo pana Viléma z Rožmberka

Nejurozenější hosté

Léta Páně 1530 si **Jošt z Rožmberka** (1488 - 1539) bere za manželku urozenou **Annu** (asi 1500 - 1562) z rodu rakousko-štýrských Rogendorfů a je to veliká sláva a nádhera. „*Událost je to tak významná, že mezi svatební hosty patří i císař Karel V. a jeho bratr, český a uherský král Ferdinand.*“ doplňuje současný historik **Zdeněk Čech**. Manželům se narodí hned dva slavní potomci. Méně známý bonviván a kavalír renesance **Petr Vok** (1539 - 1611) a jeho starší bratr pan **Vilém** (1535 – 1592) – jeden z největších diplomatů a politiků své doby. Přichází na svět 10. března roku 1535 na zámku Schützendorf v Horních Rakousích a chlapec je od začátku hýčkaným dítětem,

neboť jeho matka se v té době ještě vzpamatovává z předčasného úmrtí jejího předchozí dítěte, teprve ročního **Oldřicha**.

Vladařem rožmberského domu

Rodinná idyla ale na Krumlově záhy končí poté, co jsou Vilémovi čtyři roky a umírá jeho otec Jošt. Nebožtíkův bratr **Petr Kulhavý** (1489 - 1545) se s vdovou mnoho nesnese, a proto se Anna vrací ke své rodině a nechává na Krumlově Viléma, jeho mladšího bratra Petra a čtyři dcery. Strýc se ale o děti nedovede postarat, a proto je svěřuje do opatrování k jejich tetě. Už roku 1542 je budoucí vladař poslán do evangelické školy pro šlechtické synky v Mladé Boleslavi. Vzhledem ke katolické orientaci pánů z Růže ho strýc ale brzy posílá na katedrální školu v Pasově. Roku 1545 ale umírá i strýček Petr a ve své závěti jmenuje chlapcovými poručníky pány **z Gutštejna, Šlika a Holického ze Šternberka**. Dva prvně jmenovaní ale brzy umírají, a proto je roku 1550 mladý pán z Rožmberka uveden ke dvoru ve Vídni. Stane se tak na přimluvu biskupa **Wolfanga ze Salmu** (1514 – 1555). „*V následujícím roce mu panovník udělil plnoletost a Vilém se jako vladař mohl ujmout rodového dominia.*“ vysvětluje současný publicista **Jan Bauer**.

Políben renesancí

Za pana Viléma panuje názor, že cestuje-li rožmberský vladař z Prahy do Lince, pak cestuje po svém panství. Vladař z Růže své panství dokonce rozšíří až do Slezska, ale těžištěm dominia jsou neustále jižní Čechy a rakouský Haslach. První diplomatická mise čeká pana Viléma již roku 1551. „*Zúčastnil se výpravy více než padesáti českých šlechticů, vedených Vratislavem z Pernštejna, do Itálie. Skupina měla v Janově uvítat budoucího císaře Maxmiliána II. a jeho novomanželku Marii Španělskou.*“ líčí Bauer. Pobyt v renesanční Itálii je pro mladého urozence skutečným zážitkem nad zážitky. Vilém si z osmiměsíčního pobytu odnáší doživotní lásku k architektuře a hudbě. Doma později zakládá rožmberskou kapelu a zve architektky jako **Baldessara Maggiho** (kolem 1550 - 1619/29) z Arogna a další. Baldassare staví Kratochvíli u Netolic a upravuje věže českokrumlovského zámku dle renesančního stylu. Vilém z Rožmberka osobně dohlíží na přestavbu krumlovského zámku z důvodů, jež popisuje kronikář **Václav Březan** (1568 - 1618): „*Poněvadž hrad Krumlov starý, nepořádný, úzký, tmavý a neveselý...*“

Modlíci se pan Vilém - klášter Vyšší Brod

Do sedel, pánové!

Roku 1556 císař potvrzuje Vilémovo vůdčí postavení mezi českým stavy. Vladař toho využívá a mění si erb podle italského rodu Orsini. Červenou pětilistou růži ve stříbrném poli doplnily stříbrně-červené šikmé pruhy v dolní polovině erbu. Od roku 1560 je nejvyšším komorníkem Českého království. Úředník v tomto postavení zodpovídal za jednání zemského soudu a zemských desek. Po dalších deseti letech se dostává k nejvyššímu úřadu země. Je nejvyšším pražským purkrabím. K tomu je více než vhodné, že je pán z Růže tolerantním katolíkem přístupným k dohodě. V době, kdy Praha má jen tři tisíce katolických obyvatel a přibližně desetina země je katolická, zatímco dvůr si za dvořany vybírá v drtivé většině katolíky, je dohoda na místě. Zajímavé je také to, že v roce 1566 je z rožmberského pána nejvyšší polní hejtman, neboť panovník volá do zbraně proti Turkům. Vilém s tím má ale jen těžkosti. Vojsko se schází pomalu a bojovný duch šlechtu dávno přešel. „Jeden tvrdí, že nemůže do pole, protože zlý nohy má, další se vykrucuje pro sešlost těla, jiný nařiká, že je velmi tlustý, takže ani zbroje, ani koně pod svůj život nemůže mítí...“ vypočítává Čech.

Krčín – renesanční tunelář

Žít jako šlechtic u dvora, to chtělo více než květnatou mluvu, vybrané chování a odívání podle módy. Takový pán potřebuje peníze na vlastní reprezentaci. Sází proto na „*Rybníkáře Kubu*“ **Jakuba Krčina** (1535 - 1604). Zkušený vodohospodář a ekonom vyhání nepoctivé úředníky z rožmberské kanceláře a staví to, co je v módě. Celé panství na jihu Čech pokryjí rybníky, mlýny, pivovary a statky. Krčín sice není rybníkářem, ty má pod sebou, ale může se o ně opřít, stejně jako o plány svých předchůdců jako byl fišmistr **Štěpánek Netolický** (1460 – 1538/39). Dokončuje jejich plány a vize, jindy je překonává a Vilém, který dlí více u dvora, než doma, ví, že Krčín pro něj vždy peníze sežene. Zanechá mu ale také řadu dluhů a po jeho smrti se prokáže, že byl svým způsobem tunelář. Vždy jsou ale peníze po ruce, aby pan Vilém mohl vést nejen nákladný život, ale hlavně se bít doma i ve světě na politickém kolbišti.

Zlaté rouno

Za své služby panovnické rodině je pan Vilém oceněn přijetím do řádu Zlatého rouna, které v té době u nás drží jen dva páni – **Vratislav z Pernštejna** (1530 - 1582) a **Jáchym z Hradce** (1526 - 1565). Obřad se koná v novém Španělském sále Pražského hradu a spolu s pánem z Růže jsou do řádu přijati ještě císař **Rudolf II.** (1552 - 1612), jeho bratr **Arnošt** (1553 – 1595) a strýc **Karel Štýrský** (1540 - 1590). V té době také náš Vilém jako obratný politik i tolerantní katolík zakládá v Krumlově jezuitskou kolej, takže bere vítr z plachet nesmiřitelným katolíkům. Deset let předtím hájí u císaře českou konfesi. Tato listina legalizuje soužití katolíků s protestantskými stavy, ale také hájí práva a svobody českých stavů před habsburským absolutismem. Vzdává se kvůli tomu i polské koruny, ale důležitější je mír a klid v zemi, neboť ve Francii jsou v té době hugenotské války a v Holandsku válčí o víru, jazyk i bohatství Nizozemci se Španěly. Stačí malá jiskra do připraveného soudku se střelným prachem a dojde k výbuchu. To si ale u nás tehdy našťěstí nikdo nepřeje.

Bez dědice

„*Vilém z Rožmberka byl celkem čtyřikrát ženatý, a to s Kateřinou Brunšvicovou, Žofií Braniborskou, Annou Marií Bádenskou a Polyxenou z Pernštejna.*“ pokračuje Bauer. Jenomže první tři svazky mu nedávají ani dědice, ani dlouhý a spokojený manželský život, protože všechny tři manželky umírají předčasně. Po smrti třetí paní Vilém uvažuje, jestli má vzhledem k věku a už tak chatrnému zdraví (je známo, že se vyhýbal vínu, *pozn. red.*) pokoušet štěstí a najít si ženu počtvrté. Přesto pojímá za manželku **Polyxenu z Pernštejna** (1566 - 1642), protože pořád ještě touží po dědici. Pernštejnové pro změnu bažili potom, aby mocný velmož svými penězi uzdravil jejich chátrající panství. Na oslavu poslední Rožmberkovy svatby v Rožmberském paláci v Praze se dostavuje i císař Rudolf. Ta trvá řadu dní, sní se na ní 36 jelenu, 49 srnců a 1290 zajíců. Piva se vypije 150 sudů a vína 70 věder. O řadu let mladší Polyxena si vedle starého a nemocného muže dokáže užívat života plnými doušky. Krumlov žije společenským životem a jeho pán utrácí za šperky, šaty a jiné dary pro mladičkou choť. K vyléčení neplodnosti to ale nestačí a pan Vilém zemře bez dědice.

Posmrtný portrét pana Viléma

Odkaz

Poslední roky svého života pan Vilém už nezastává ani svůj úřad. Vede ho **Jiří Popel z Lobkovic** (1540/51 - 1607/13) a velmož z Růže chce jen trávit poslední chvíle na svém milovaném panství a v rožmberském paláci vedle své choti. Vždyť se tolik napracoval v kanceláři, u císaře, při jednání se stavy i cizinci. Chce mít už jenom pokoj. 27. srpna 1592 si přál jen zahrát od svého sekretáře, aby ulehčil svým bolestem. 30. srpna se jen dvakrát napije s chutí vína, aby se dalšího dne znovu naposledy napil a poté vydechl. „*Tu padl platný sloup Království českého, anobrž vši Svaté říše, jakož hned proměny hrozná a dav lidí následovaly.*“ zdrceně píše kronikář Březan. Tryznu za pana Viléma drží katolíci, novoutrakvisté i členové Jednoty bratrské. Výkvět české šlechty jde za rakví a dostavují se i cizí poselstva poklonit se největšímu politikovi a diplomatovi své doby. Je tu i Petr Vok, který zdědí panství i s dluhy a starostmi. V české politice ale naváže na bratra a půjde v jeho šlépějích.

Stanislav Jalovec

Zdroje: Bauer, Jan – Záhady českých dějin III.

Bauer, Jan – Rožmberkové – první po králi

Březan, Václav – Životy posledních Rožmberků

Švankmajer, Milan – Petr Vok z Rožmberka

Čech, Zdeněk a kol – Drsný střed Evropy

Pánek, Jaroslav - Vilém z Rožmberka

Vilém z Rožmberka: Diplomatický um pána z Růže

Předposlední pán z Růže byl vynikající diplomat a dnes by se jistě uplatnil jako ministr zahraničí. Hned dvakrát měl polskou korunu na dosah ruky, ale měl snad způsobit válku mezi Habsburky a Polskem? Jeho třetí a poslední mise měla ještě větší význam, neboť zabránila válce a urovnala vztahy jak mezi námi, tak mezi Habsburky a Polskem.

Polské interregnum

Píše se rok 1572 a v Polsku vymírají Jagellonci. Nastává interregnum – bezvláda a šlechta Rzeczypospolitej se poohlíží po novém panovníkovi. Této situace využívá římský císař **Maxmilián II.** (1527 – 1576). A přemýšlí o dosazení syna **Arnošta** (1553 – 1595) na polský trůn. Za tímto účelem odjíždí do Polska na diplomatickou kampaň přední šlechtic a rožmberský vladař – pan Vilém z Rožmberka. Na cestě ho doprovází Vratislav z Pernštejna, protože jsou oba výhodnými jednately, jež mají přesvědčit polský sejm (sněm pozn. red.) o výhodách habsburské volby. „*Oba znají jazyk a jsou to nej přednější a katolictví nejoddanější osoby v Čechách.*“ vysvětloval císař papežskému nunciovi. Musela to být nádhera vidět na 80 vozů a 400 mužů doprovodu vyjíždět z Krumlova do Polsko-litevské unie. Pan Vilém všechny v Polsku oslnil vybraným chováním, vzděláním i mnoha dary. Hovořil květnatou češtinou, již prokládal polštinou a latinskými citáty, jak bylo tehdy zvykem a rád se zdejší šlechtou poseděl u vína i tehdy oblíbené medoviny. Jak ale nakonec dopadla volba?

Proč prcháš, Nejjasnější majestáte?

Nad habsburskou říší ale tehdy slunce nezapadalo a pod jeho mocí se skláněly i nové kolonie v Americe. Poláci zvyklí na svou šlechtickou demokracii a jednání sejmů netoužili po absolutistické monarchii, kde by museli složitě obhajovat svá práva i náboženské svobody. Odpověď na rakouskou nabídku tedy zněla ne. Pan Vilém si ale udělal v Polsku takové renomé, že se klidně mohl stát monarchou sám, ale jeho čas měl teprve přijít. Polsko-litevská unie zatím zvolila prince z francouzské dynastie Valois **Jindřicha** (1551 - 1589), řečeného Henryk Walezy. Na Jindřicha totiž doma trůn nečekal, protože už na něm seděl jeho starší bratr. Do Polska ale také nespěchal a korunován byl až v únoru Léta Páně 1574. Brzy byl ale z polské říše rozčarován. Jeho moc byla příliš omezená parlamentem, na což nebyli francouzští králové vůbec zvyklí. Do toho přišla zpráva, že jeho bratr a král **Karel IX.** (1550 - 1574) v mladém věku zemřel. Spolu s družinou přátel skočí do sedla a prchá k Visle, za níž už je Slezsko. Tady jeho přátelé za sebou spálí chatrný most. Poláci na ně jen hledí ze sedel a křičí: „*Proč prcháš, Nejjasnější majestáte?*“

Bud' naším králem

„*Sbohem, Polsko, sbohem pusté pláne stále pokryté sněhem a ledem, barbarský národe, nadutý a nestálý, žvanivý a neznající nic než svůj jazyk, jenž ve dne i v noci ve své zatuchlé špeluňce se sklenkou v ruce nachází své potěšení!*“ píše Jindřichův dvorní básník o Polsku. Celá Evropa se prý tehdy bavila polským skandálem. Přisadil si i rožmberský kronikář **Václav Březan** (1568 -1618): „*Poláci užralí, krále ztratili!*“ To ale nic neubírá na lesku královské koruny. Do nového kola královských voleb se hlásí opět v čele Habsburků císař Maxmilián se svým synem Arnoštem. Dále se hlásí sedmhradský kníže **Štěpán Báthory** (1533 - 1586) nebo vévoda Modeny a Ferrary **Alfons II.** (1533 - 1597) Protestantští šlechtici mají ale o kandidátovi jasno. Vilém z Rožmberka na ně udělal při minulých volbách takovým dojem a pronesl tak krásnou řeč, že opakují, co již bylo řečeno minulý rok. Ať je králem vladař z Rožmberka. Jeho už zesnulá choť **Žofie Braniborská** (1541 - 1564) je navíc vnučkou polského krále **Zikmunda Starého** (1467 - 1548).

Jsi pravým Piastem

Jednání dále pokračují bez vědomí Habsburků skutečně daleko. Polští pánové zdůrazňují, že Vilém

je Čech z Polákům blízkého národa, je tolerantní ve víře a oceňují jeho moudrost, politický rozhled a bohatství, jemuž se nemůže rovnat majetek nikoho z unijních magnátů. Jednají o tom s ním během jeho pobytu v Polsku a potají i na Krumlově, kam přijíždí tajné poselstvo Rzeczypospolitej. Zdá se ale, že už bez vědomí pána z Rožmberka, Poláci rozhodují o jeho sňatku s **Annou Jagellonskou** – sestrou posledního Jagellonce. Na podporu své volby posílá Vilém z Růže do Polska obrovské sumy a dary pánům šlechticům. Slibuje, že se zasadí o unii českých zemí a polské šlechtické republiky. Prosazení této unie ale také znamenalo v praxi neprosadit na český trůn syna císaře Maxmiliána Rudolfa. Tomu mohl ale Vilém jako nejvyšší purkrabí českého království snadno zabránit. Hra o uprázdněný trůn by tak prakticky znamenala sesazení Habsburků z českého trůnu. Poláky si ale získal, neboť už při první polské misi pravili: „*Jsi pravým Piastem!*“ Tím chtěli říct, že je spřízněný s původním vládnoucím rodem a má oprávněný nárok na trůn.

Na královský stolec usedá nakonec sedmihradský kníže Štěpán Báthory

Na kobereček

Celé jednání sleduje s nelibostí císař k němuž se postupně dostávají potají veškeré informace od jeho zvěďů. Obrací se proto na Viléma přímo a ptá se ho, jak je to s jeho polskou volbou. Vilém jen zdvořile a zdrženlivě odpovídá: „*Je to iniciativa polská, moje osoba v tomto ohledu nic nepodniká. Na druhou stranu vzhledem k pro Poláky nepřijatelnému Habsburkovi, by bylo na místě, aby na polský trůn usedla osoba loajální k panovnickému domu.*“ Maxmilián sice neměl po ruce konkrétní důkazy pro Rožmberkovo obvinění a vladařovo vysvětlení tedy přijal, s polskou korunou byl ale konec. Pan vladař Vilém mohl být rád, že je jeho postavení důležité v blížící se korunovaci

panovníkova následníka **Rudolfa** (1552 - 1612) na českého krále. Byl to Vilém, kdo nesl vlečku jeho pláště a stavové se mohli radovat, že i díky Vilémovi, jeho pověsti a vlivu přijal císař českou konfesi, která legalizovala všechna nekatolická vyznání v českých zemích. Králem se ale nikdy už neměl stát, zůstaly mu ale nejvyšší hodnosti u dvora až do konce jeho života a také dobré vztahy s polskou šlechtou. Ta nakonec zvolila králem Štěpána Báthoryho.

Poslední mise

Léta plynula a stárnoucí vladař Vilém myslel už na odpočinek a klid, když se musel vydat znovu do Polska. Po smrti zmíněného Báthoryho se opět uvolnil polský trůn, a i když většina polsko-litevské šlechty neměla zájem, menšina sejmu zvolila za vzdorokrále habsburského arcivévodu **Maxmiliána** (1558 - 1618), který vtrhne s vojskem dobrodruhů do Polska, aby byl Léta Páně 1588 poražen a zajat u Byčiny. Česká šlechta, od které žádal jeho císařský bratr pomoc, od něj dává ruce pryč. Vždyť by porušila dobré smlouvy, jež s Poláky má. Ani pan Vilém se nedívá na polské dobrodružství s nadšením a žádá proto císaře, aby všechny dokumenty, listiny a dekrety v zahraničním jednání s našimi sousedy posílal a řešil přes „českou kancelář“, tedy Vilémovu. I císař Rudolf si uvědomuje důležitost Rožmberkovy osoby a zná jeho oblibu u našich polských sousedů. Prosí proto pana Viléma, aby se vydal do Rzeczypospolitej a osvobodil jeho bratra. Aristokrat, ze kterého už je nemocný stařec uposlechné, sedá do kočáru a v čele mírové delegace se rozjíždí do Polska, aby tu vzniklé spory urovnal. Do jednání ale zprvu nezasahuje, protože nesouhlasí s panovníkovými instrukcemi.

Velký přítel polské země

Po zdoluhavém jednání se ale zdá mírové urovnání krize v nedohlednu. Ba co víc, hrozí jeho úplné ztroskotání. Pan Vilém z Rožmberka se proto 2. února 1589 schází se svým protějškem, kancléřem

Janem Zamojskim (1542 - 1605), aby spolu konečně našli dohodu. Dohodl s ním tzv. *Smlouvu bedzinsko-bytomskou*. Ve smlouvě se Habsburkové zavazují, že se nebudou vměšovat do polských záležitostí, vrátí zabrané území a potvrdí tradiční česko-polské vztahy. Za tuto cenu Poláci konečně pustili Maxmiliána ze zajetí a Vilém se vrátil na Krumlov, kde už prakticky jen dožíval. Nestaral se o císařovu nemilost, který žil v domnění, že smlouvu, kterou mu Vilém poslal s tím, že jiná dohoda nepřichází v úvahu, uzavřel bez jeho vědomí. Pán z Růže už chce mít jenom klid a pohodlně dožít. 31. srpna 1592 si dává na lůžku nalít číši vína. Je to jeho poslední přání. Na jeho pohřeb se dostavuje přední česká katolická i protestantská šlechta. Dostavují se i Poláci a během slavnostní řeči označují znovu Viléma jako „*Velkého přítele polské země*“.

Stanislav Jalovec

Zdroje: Bauer, Jan – Záhady českých dějin III.

Bauer, Jan – Rožmberkové – první po králi

Březan, Václav – Životy posledních Rožmberků

Švankmajer, Milan – Petr Vok z Rožmberka

Čech, Zdeněk a kol – Drsný střed Evropy

Pánek, Jaroslav - Vilém z Rožmberka

Caravaggio: Sv. Jeroným

Medailonek Sv. Jeronýma – patrona Továryšstva

Jistě jste si všimli světce s lebkou z treboňského kostela a kláštera Panny Marie a sv. Jiljí. Je jedním z patronů našeho řádu a jedním z prvních světců. Stojí za to připomenout jeho životopis a více než zajímavý osud. Časopis Rožmberské noviny vás zve do 4. a 5. století na hranici starověku a středověku, kdy se ještě křesťanství teprve rodilo.

Motto: *Bože, Tys otevřel mysl svatého Jeronýma, aby rozuměl Písmu svatému a zamiloval si ho celým svým srdcem; naplň i nás láskou k Tvému slovu, aby bylo naším stálým pokrmem a zdrojem života. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen – Závěrečná modlitba z breviáře k sv. Jeronýmovi*

Nadaný, ale nedisciplinovaný

Sv. Jeroným přichází na svět mezi lety 342 – 347 v dnešní chorvatské Dalmácii jako Hieronymus Sofronius Eusebius. Od začátku školní docházky se projevuje jako nadaný, ale nedisciplinovaný žák. Z jeho charakteristiky hlavně vyčnívá vášnivost, nedůvěřivost a citlivost. Brzy odchází přes Miláno do Říma, kde studuje gramatiku, rétoriku a filozofii.

Zhruba v 19 letech je na stejném místě pokřtěn, aby později odešel na cesty do Dalmácie, Galie a na chvíli se usazuje v Akvileji, kde pomáhá biskupu proti Ariánům. Roku 372 navštěvuje Malou Asii, kde má nového učitele v **Apollinarovi** (310 - 390) – pozdějšímu biskupu z Laodiceje. Když zde onemocní, opouští ho také jeho druhové. Když navštěvuje poustevníka **Malchuse** (mezi 300 - 370), pochopí význam poustevnického života. Jednou napíše poustevníkův životopis, ale nyní se z něj stává asketa.

Asketa

„Žil zde velmi asketicky, bojoval s mnoha pokušeními a po seznámení se s jedním křesťanem židovského původu se horlivě učil hebrejsky, aby mohl číst Bibli v originálním znění.“ vypráví web **catholica.net**. Je ještě mladý a ve volném čase ho sužují vzpomínky na předchozí činy i obrazotvornost. K jeho rozpolcenosti také přispívá četba pohanských autorů, především **Cicero** (106 – 43 př. n. l.). Jednou ho vzbudí hrůzný sen, kdy je před posledním soudem označen místo za křesťana za žáka Ciceronova. To vede k jeho odvrhnutí pohanských autorů a bojem se sebou samým. Stává se i rádcem v Antiochii, kde hrozí církevní rozkol. Ke sporům se dožaduje rozhodnutí Svatého otce. Nový biskup by ho rád viděl jako kněze a na jeho naléhání přijímá v roce 379 kněžské svěcení. Následně navštěvuje Cařihrad, aby tu studoval řečtinu a pracoval v knihovně, kde překládá dílo sv. Otců do latiny.

Rádce vdov

Roku 382 n. l. Je již na církevním sněmu v Římě a stává se sekretářem papeže **Damase** (304 - 384). Na jeho pokyn začíná pracovat na revizi překladu Nového zákona podle původních řeckých textů. *„V Římě byl mimo jiné duchovním rádcem skupiny vznešených vdov, mezi nimiž vynikla Marcela (pam. 31. 1.) a Pavla (pam. 26. 1.), která s dcerou Eustochium (pam. 28. 9.) ho později následovala do Betléma, kde s jeho pomocí zakládala kláštery.“* pokračuje **catholica.net**. Po pouti v Palestině se Jeroným usazuje v Betlémě, kde tráví posledních třicet let svého života. Je ale stále aktivně činný a překládá dál Bibli. Jeho překlad zní Vulgata. Umírá ve věku 75 let a je pohřben v kostele narození Páně v Betlémě. Přibližně roku 1200 jsou jeho ostatky přeneseny do Říma a uloženy v chrámu Santa Maria in Magliore. Je zařazen mezi nejvýznamnější učence a učitele církve. Jeho atributy jsou lebka, jeskyně, kámen, kardinálský klobouk, kniha, kříž, poustevník a psací potřeby.

Stanislav Jalovec

Přes Kateřinu z Brunšviku je pan Vilém příbuzným s královnou Alžbětou II.

Rožmberk – rovný dnešních králů

Píše se 28. únor roku 1557 a teprve 22 letý Rožmberský vladař se chystá pojmout za ženu též mladou Kateřinu z Brunšviku, jde o dceru Říšského vévody Ericha I. Brunšvicko-Kalenberského, Vilém z Rožmberka tak dává první základy příbuznosti Rožmberků se současnými panovnickými rodinami.

Kateřina Brunšvická a Alžběta II

Když si mladý Rožmberský vladař **Vilém z Rožmberka** (1535 – 1592) bral svoji první ženu **Kateřinu Brunšvickou** (1535 – 1559) tehdy ještě nic nenapovídalo že by se Welfové v zastoupení hannoverské dynastie měly stát britskými králi, přes to se tak o 157 let stalo. A i když o několik let později dne 14. 12. roku 1561 si opět rožmberský vladař Vilém z Rožmberka bral již svoji druhou ženu a dceru braniborského markraběte a pruského vévody nic opět nenasvědčovalo faktu, že by se příbuzní Žofie Braniborské měly stát o 310 let později německými císaři a poslední z nich Vilém II. spojí ve svojí osobě příbuzenství nejenom rožmberského domu ale i Kateřiny Brunšvické skrze britskou královnu **Viktorii** a **Žofie Braniborské** skrze sebe.

Jaká je příbuznost Viléma z Rožmberka s Alžbětou II.

Jde o několika generační rozdíl **Viléma z Rožmberka** (1535 – 1592) a **Alžběty II.** (začala vládnout od roku 1952) z dynastie Windsor též „sasko-kobursko-gothajsko-hannoverské dynastie“, hannoverští v době vlády zatím ještě na britský trůn nedosáhli to čekalo až vedlejší větev brunšvické dynastie, linie který jde od otce Erika I. Brunšvicko-Lünenburského který přijal knížectví kalenberské Kateřiny Brunšvické jde dále v linii Brunšvicko-Lünenburské až po **Arnošta Augusta Brunšvicko-Lünenburského** (1629 - 1698) který se stal 1. hannoverským kurfiřtem a jeho syn Jiří Ludvík i prvním britským králem z dynastie hannoverských pod jménem **Jiří I.** (1660 - 1727), následně už linie vede jasně a přímou cestou přes Hannoverké ke královně Viktorii, následně pak přes panovníky jako **Edward VII.** (+1910), **Jiří V.** (+1936), **Edward VIII.** (+1972), **Jiří VI.** (vládl mezi lety 1936-1952), Alžběta II.

Žofie Braniborská a Vilém II. Pruský

Druhou manželkou již o něco staršího Viléma z Rožmberka byla Žofie Braniborská z dynastie Hohenzollernů, Hohenzollernská Braniborská markrabata a Pruští vévodové tehdy patřili mezi vysoce postavenou říšskou šlechtu. Prusko však patřilo pod sféru vlivu Polsko-litevské unie a Braniborsko přímo pod Svatou říši římskou jakož to braniborští kurfiřtí. Teprve 26 letý Rožmberk tak chtěl získat postavení mezi říšskou šlechtou což do té doby bylo mezi zemskou šlechtou v zemích koruny svatováclavské nemožné. Rožmberkové si tak nevědomky počátkem 60. let 16. stol. získali do příbuzenstva rod, který sjednotí nezávislé německé státy do jednotného Německa a který se svou měrou roku 1914 zaslouží i o rozpoutání 1. světové války. Rožmberkové tímto sňatkem měli na své straně rod, který nejenom volil císaře Svaté říše římské, a který posléze dlouhodoběji bojoval s Habsbursky v několika válkách ale také rod, jenž po porážce rakouského císařství prvně sjednotí severoněmecké státy do tzv. severoněmeckého spolku a později i po připojení jihoněmeckých států do německého císařství, jehož poslední císař Vilém II. vládl Německé říši během 1. světové války.

Vilém z Rožmberka a jednotné Německo

Druhá žena Vilém z Rožmberka ač byla příslušnicí dynastie Hohenzollernů v době Vilémově ještě nebyli pruští vévodové a braniborští kurfiřtí/markrabata tak významným rodem a tak pointu musíme opět hledat v genealogii a rodokmenu obou rodů. Než se tedy rožmberští vladaři stali příbuznými pruských a rumunských králů a německých císařů mělo to ještě trvat. Ale na rozdíl o britských králů a rožmberských vladařů byla linie Rožmberků k pruským králům a německým císařům přímá. Žofie Braniborská totiž měla bratra, který se sice přímo braniborským markrabětem a kurfiřtem nestal ale jeho syn **Jáchym Fridrich I.** (1546 - 1608) již ano, poté už jde linie přímo k jeho praprapravukovi **Fridrichu III.** který již byl jako pruský král Fridrichem I. (+1713) a až sedmá generace po něm a kterou tehdy reprezentoval **Vilém I. (*1797)** se zasloužila o sjednocení německých států do jednotného Německa, císař **Vilém II. (+1941)** tak byl jeho vnukem. Současný pretendent pruského a německého trůnu **Jiří Fridrich Pruský (*1971)** je tak i příbuzným tehdejších rožmberských vladařů.

Rožmberkové a Rumunské království

Jak jsou Rožmberkové příbuzní rumunských králů? Právě přes vedlejší linii rodu Hohenzollernů pod jménem Hohenzollern-Sigmaringen. Linie hrabat a knížat Hohenzollern-

Sigmaringen jenž započala svoji historii v hrabství Hohenzollern na území dnešní Německé spolkové země Bádensko-Württembersko roku 1576 **Karlem II. (*1606)** tato linie jde přes několik generací až ke knížeti **Karlu Antonínu (+1885)** který knížectví Hohenzollern prodal Prusku. Pak již je linie zřejmá, druhorozený syn **Karla Antonína Hohenzollern-Sigmaringen Karel (1839 – 1914)** se stal prvně Rumunským domnitorem a později i Rumunským králem jehož potomci žijí v zastoupení **Markéty Rumunské (*1949)** v Rumunsku doposud.

Miroslav Frk

Zdroje:

Rožmberkové: Vilém z Rožmberka, Wikipedie

Vilém z Rožmberka: Kateřina Brunšvická, Wikipedie

Vilém z Rožmberka: Žofie Braniborská, Wikipedie

Hannoverská dynastie: Brunšvicko – Lüneburští, Wikipedie

Hohenzollernové: Braniborská markrabata a kurfiřti, Wikipedie

Světy posledních Rožmberků: Poslední Rožmberkové očima zahraničních diplomatů, kolektiv autorů: prof. PhDr. Václav Bůžek CSc., Mgr. Jaroslav Dibelka Ph.D. a další.

Kingdome Come: Deliverance-Česká hra Daniela Vávry jako prvotřídní ilustrace středověkého světa a Války s Kumány

Zikmundovo válečné tažení do Čech – 1402-1403

Pokud znáte hru Kingdome Come: Deliverance a říká vám něco přízvisko Liška či Šelma ryšavá, ale neznáte tu válku s Kumány, o kterou jde celé hodiny hraní, měli byste zbystřit a dobře si přečíst následující článek o uvěznění Václava IV. , Zikmundově válce proti naší šlechtě a vydrancované zemi. Dozvíte se hodně zajímavého.

Zajetí Václava IV.

Dne 6. března 1402 povolal k sobě **Zikmund** (1368 - 1437) purkmistra Starého Města pražského a nakázal mu, aby zatknul krále **Václava IV.** (1361 - 1419) Zikmund nejprve požádal o schválení tohoto kroku královskou radu, ale navzdory Zikmundovu přesvědčování o neschopnosti krále se rada neshodla. Proto se iniciativy ujal sám a konal. „*Odvděčil*“ se tak Václavovi za to, že přispěl k jeho propuštění, když ho zajali uherští magnáti. Václav. IV byl

potichu zajat a odveden na Pražský hrad. Tam byl zavřen ve vězení. Pražský hrad měl totiž v tu chvíli na starost jako nejvyšší pražský purkrabí **Jindřich z Rožmberka** (zem. 1412). Ten byl proti králi v opozici a rád vyšel Zikmundovi vstříc. Zikmund se takto vzdal svého politického snažení z poslední doby, které pomalu vypadalo, že přinese ovoce, ale Zikmundovi se nechtělo čekat.

Zikmund Lucemburský si nepočíná zrovna obratně, když chce získat České království. Také se mu za to dostane odměny...

Hledání peněz

Poté, co král skončil ve vězení, tak Zikmund nařídil obsadit, prohledat a vykrást jeho dvůr. Zmocnil se tam především všech listin a knih. Peněžní kořist byla spíše malá, a tak následoval další krok, kterým chtěl zabít dvě mouchy jednou ranou – nařídil obsadit dům králova podkomořího **Zikmunda Hulera** (zem. 1405). Ten byl jedním z oblíbenců Václava IV., a tak stál pevně na králově straně. V jeho domě byly zabaveny platy a důchody z královských měst a klášterů. Ty Zikmund téměř obratem použil na výplatu svých pomahačů, a tak bylo nutné získat další peníze. Druhá část plánu ale nevyšla, protože Zikmund Huler dostal varování a zavčasu zmizel. Zikmund jmenoval královským podkomořím (úředník, který měl na starosti královská města, *pozn. red.*) **Otu z Bergova** (zem. asi 1414), jenž byl jeho straníkem. Ten nařídil pogrom na pražské Židovské město. I valná část těchto peněz ale naplnila kapsy jiným lidem než přímo Zikmundovi, protože ten se dostal do situace, že si musel přízeň ostatních kupovat. Václav IV. totiž odmítl hrát roli loutky a nepotvrzoval žádné listiny.

Lsti a daně

Dalším krokem bylo vyhlášení vysokých daní všem klášterům a městům. Tím se ovšem rozneslo, co se stalo s králem. Lidé ve městě sice nevystoupili za krále, jako se to stalo při jeho prvním zajetí, ale alespoň rychle rozšířili zprávu o tom, co se s panovníkem stalo. Již v dubnu začaly vypukat boje po Čechách a Zikmund ztratil naději, že se mu podaří obsadit královské hrady. Jejich posádky totiž odmítly stát na Zikmundově straně. Stejně jako při minulém zajetí vystoupil nejenergičtější na podporu Václava IV. markrabě **Prokop** (1358 -

1405). Ten shromáždil vojsko všech, kdo stáli proti Zikmundovi a tomu nezbylo než se obrátit na markrabího **Jošta** (asi 1351 - 1411), aby se ujal role prostředníka. Jednání ale nedopadlo, a tak Zikmund vydal svému vojsku u Prahy pokyn, aby se vydalo proti Bezdězu, kde v té době byl markrabě Prokop. Hrad byl ale pokládán za nedobytný a tak Zikmund lstí vylákal markraběte Prokopa, kterému dal bezpečný glejt. Nikterak se ale tímto glejtem sám neřídil, a když markrabě dorazil, tak ho zajal a předal jeho bratru – markraběti Joštovi.

V nemilosti

To byl ale jen zastírací manévr, aby celá vina nepadla na Zikmunda, a tak si ho vzápětí vyžádal od Jošta zpátky. Situace v Čechách dospěla totiž do stavu, že se Zikmund začal bát, a proto urychleně s oběma svými zajatci zmizel. Postavila se totiž proti němu nejen nižší šlechta a města, ale i část vyšší šlechty, která chtěla konečně klid a pořádek v zemi. Zikmundovi straníci i pražská města se potýkali s neustálými nájezdy na svá zboží a občas i silnými útoky na své hrady. Markrabě Jošt zjistil, že se nachází v politické izolaci a tak se navzdory tomu, že sám patřil k čelním kritikům Václava IV., nyní postavil do čela odboje proti Zikmundovi, k němuž se v polovině července rozhodně postavilo i Slezsko.

Útěk Zikmunda

Zikmund nejprve zmizel přes Český Krumlov na hrad Schaumburg (nedaleko rakouského Lince, *pozn. red.*) a tam se intenzivně snažil předstírat, že pomáhá Václavovi IV. s jeho římskou jízdou. Když se mu svojí korespondencí podařilo o tomto přesvědčit dokonce i Václavova vzdorocísaře **Ruprechta III. Falckého** (1352 - 1410), tak se sebral a rychle a nečekaně se přesunul nejdříve do Vídně, kde se dohodl s rakouskými vévody a poté do Prešpurku. Ve Vídni ale musel slíbit, že pokud nezanechá potomka, tak Rakouští vévodové zdědí jeho země. Kromě toho byl nucen Václava IV. ve Vídni zanechat, aby nemohl s vévody vyběhnout. Jeho slovo nebylo totiž nejspíše po počínání u Bezdězu pokládáno za pevné. Z Vídně byli také v listopadu povoláni k audienci všichni purkrabí královských hradů, ale nenašel se ani jediný tak naivní, že by tam opravdu jel.

Tažení

Král Zikmund v Prešpurku svolal uherský zemský sněm. Tam vyhlásil tažení do Čech a v polovině prosince ho zahájil. Aby měl vojsko co největší, tak do něj vzal i značný počet Kumánů. Podle toho to také vypadalo. Při tažení Moravou i Polabím Kumáni zabíjeli a drancovali. Zbytek vojska drancoval, co se jen dalo. Když Zikmund položil tábor před Kolínem nad Labem, tak už byla rozrušená celá země. Řádění ale zároveň část lidí zastrášilo, a tak například markrabě Jošt nenašel odvahu se proti invaznímu vojsku přímo postavit. Vojsko totiž podle současníků mělo 12 000 mužů. Zikmund zdánlivě dosáhl svého. Na kolena před ním museli padnout konšelé nejbohatšího města království – Kutné hory. Aby Zikmund nenechal jejich město zničit, museli slíbit zaplatit velmi tučné výpalné. Kromě těchto peněz se drancováním a pleněním zmocnil dalšího majetku. Oblast Polabí byla ostatně jednou z nejbohatších v Čechách.

Koudel u zadku

Zikmund občas zaútočil i na hrady. Například jeho vojsko dobylo a rozbořilo hrad Stříbrná Skalice.

Stejně jako konšelé byli se Zikmundem nuceni vyjednávat i šlechtici. Markrabě Jošt začal sice oficiálně předběžné jednání se Zikmundem, ale zároveň se mu podařilo popíchnout uherské pány a církevní představitele, aby se proti Zikmundovi vzbouřili. Zikmund chtěl jednání rychle dotáhnout do konce, protože cítil, že mu v Uhrách začíná hořet koudel u zadku, ale Jošt si s jednáním dával na čas a nejdříve domluvil jednání v Mostě, kde byli za humny dva noví

Zikmundovi nepřátelé – durynský lankrabě a míšeňský markrabě. Poté, co toto jednání skončilo krachem, tak Jošt uplatnil zdržovací metodu. Až 3. července to Zikmundovi konečně došlo a obnovil válečné akce. Zjistil ale vzápětí, že rychlé vítězství je nemožné, a tak již 18. července odtroubil a začal stahování do Uher. 5. srpna se v Zadaru nechal Zikmundův sok **Ladislav I. Neapolský** (1376 - 1414) korunovat za uherského krále a vyrazil na tažení, které dosáhlo až k Rábu. Zikmund sice zmizel s nějakými penězi, ale odvážel si také nehynoucí nenávisť valné části Čechů. A přivezl si i novou přezdívku – Šelma ryšavá.

Následky

Po Zikmundově odchodu bylo rychle zatočeno s jím jmenovanou radou. To je vidět nejlépe na tom, že rada neměla v polovině října již žádný vliv na události. Bez boje se to neobešlo. Například v něm padl jeden ze Zikmundových straníků – **Smil Flaška z Pardubic** (asi 1350 - 1403). 11. listopadu 1403 se podařilo Václavovi IV. utéci ze zajetí ve Vídni. Napomohlo tomu, že se za něj přijeli zaručit lehnický vévoda a münsterští vévodové. Zajetí Václava IV. dočasně vzpamatovalo z jeho letargie, a proto energicky začal v prosinci v Kutné Hoře úřadovat. Zikmund si s uherským odbojem částečně poradil v říjnu 1403 a snad v reakci na to zakázal vývoz církevních desátků do Říma a sám obsazoval některé biskupské posty. Král Václav IV. jednal v několika dalších letech v souladu s požadavky šlechty a ta tak stála za ním. Tím Zikmund definitivně ztratil možnost Václava IV. odstavit od vlády. Pokusil se ještě situaci zvrátit v červenci 1404, kdy zaútočil spolu s Rakušany na Znojmo, ale toto obléhání se změnilo v debakl, kdy úplavici podlehla většina vojska i rakouský vévoda **Albrecht** (1377 - 1404), takže Zikmund, který úplavici přežil raději urychleně utekl. Kořist, jíž se v jeho táboře zmocnili obránci, se počítala na tisíce kop grošů.

Štěpán Luňák

Redakce časopisu Rožmberské noviny děkuje autorovi za poskytnutí článku

Zdroje: Spěváček, Jiří: Václav IV. 1361 – 1419

Bauer, Jan: Netvoři, tyrani a zlosynové českých dějin

Čech, Zdeněk a kol.: Drsný střed Evropy

Vojenské dějiny Československa I díl. - Naše Vojsko

Wikipedie

Zásadní moment obrany, který přinese Mikuláši Zrínskému přezdívku Nový Leonidas

Szigetvár – uherské Thermopyly a hrdinství Mikuláše Zrínského

„Á, ty studuješ bojiště. Tady u Sigtetu se proslavil náš švagr Mikuláš Zrínský. To byl pravý rek.“ říká bodře pan Vok „Zato ty!“ „Ty si válčil nejdál ve znojenských sklepích.“ kousavě odpovídá Vilém z Růže „Prosím tě, nepřipomínej mi moravská vína. Tři měsíce ve dne, v noci mě tam pálela žáha,“ vtipně kontruje pan Vok v historické veselohře Svatby pana Voka.

Tato bitva ale není mnoho známá a známý není bohužel ani její slavný válečník a švagr posledních pánů z Růže. Jeho paní si manžela ale mnoho neužívá a po jeho smrti se vrací domů, aby odešla za dalším manželem do italské Mantovy. Proč se ale jejímu manželovi říká Nový Leonidas a jak dokázal čelit obrovské převaze Turků, kteří si už brousili zuby na

uherský trůn a chtěli dojít až do Vídně? A jak vlastně zemře? Na tyto otázky se vám pokusíme odpovědět v článku o obléhání Szigetváru.

Švagr pana Woka

Pokud se chceme zastavit u rodiny pana **Voka z Rožmberka** (1539 - 1611), neměli bychom zapomínat na jeho švagra **Mikuláše Šubiče Zrinského** (kolem 1508 – 1566). **Eva z Rožmberka** (1537 – 1591) pojímá Mikuláše za manžela ve svých šestnácti letech. Bere si tedy o více než třicet let staršího muže. Sňatek ale není vůbec žádnou ostudou, spíše naopak, když vezmeme v potaz urozenost obou manželů. Zrinský je uherský a chorvatský bán. Ve svých 21 letech brání Vídeň, roku 1542 vyprošťuje císařskou armádu u Pešti a Turky se svým vojskem dále poráží u Somlyó a Bábocse. Když roku 1564 ovdoví, má už majetek, titul bána i děti a nástupce. Přízení se proto do rodiny Rožmberků. Jeho hvězdná hodina ale nastává až o dva roky později v bitvě u Szigetváru se **Sulejmanem Nádherným** (1494/5 - 1566). „*Bitva, která zachránila civilizaci,*“ pronese jednou kardinál **Richelieu** (1585 – 1642) o tomto obléhání.

Uhry a Vídeň

Sultán Sulejman byl mimořádně úspěšný dobyvatel a za jeho panování dosáhla osmanská říše zenitu své moci. Sulejman svedl velkou řadu vítězných bitev a na válečném poli zažil jen několik málo nezdarů. Asi ten nejbolestivější byl neúspěch při dobývání Vídně roku 1529. Čas nejde zastavit a stárnoucí sultán cítil, že se blíží jeho poslední chvíle. V lednu 1566 mu bylo 72 let, trápila ho dna a nechal se nosit na nosítkách. Říši vládl dlouhých 46 let, země se stala světovou velmocí a svým sousedům naháněla strach. Sultána trápila jediná věc. Neúspěšné tažení na Vídeň mu zabránilo nad městem vyvěsit posvátnou vlajku z Mekky a Sulejman byl pevně rozhodnutý, že to změní ještě za svého života. V květnu 1566 opouští Konstantinopol jedna z největších armád, které doposud velel. Je to jeho 13. tažení a sultán ví, že jeho poslední. Za 29 dní pochodu dosáhla jeho armáda Bělehradu, kde se setkal s vojsky svého vazala, sedmihradského vévody **Jana II. Zápolského** (1540 – 1571). Podle sultánova plánu měla turecká vojska nejdříve ovládnout Uhry a na hlavu Jana II. měla být dosazena uherská koruna. Po ovládnutí Uher měla přijít na řadu Vídeň.

Těžko ji dobýt

Ještě než však Turci dosáhli Dunaje, napadl je velitel předsunutých habsburských jednotek, bán Mikuláš Zrinský. Během nečekaného přepadu získal v tureckém táboře kořist 17 000 dukátů a pak i se svými vojáky zmizel ve své vodní pevnosti Szigetvár, která stála na levém břehu Dunaje. Tuto potupu nemohl sultán nechat bez odplaty a nařídil Szigetvár vypálit do základů. Szigetvár je rozdělen na staré město, nové město a citadelu. Všechny tři části města oddělují početné vodní příkopy, přes které vedou mosty a hráze. Tyto vodní příkopy se rychle ukážou být jako účinná překážka pro všechny útočící Turky a silný bod obrany. Posádka města byla složena z 2300 chorvatských a uherských vojáků. Většinou to byli muži z okolí a bojovníci Zrinského osobní stráže.

První turecké oddíly přitáhly k městu 2. srpna a hned za pochodu se pokusily město vyvrátit. Obránci města je snadno odrazili a několika výpady jim způsobili velké ztráty.

Děšť kulek

Samotný sultán dorazil 5. srpna a utábořil se nedalekém kopci, aby odtud sledoval obléhání. Sultán se nehodlal zdržovat dlouhým obléháním, a proto nabídl obráncům čestnou kapitulaci a slíbil jim, že když se vzdají, ušetří jejich životy. Jako odpověď nechal Zrinský vypálit proti jeho stanu z děla. Sultánův stan se samozřejmě nacházel mimo dostřel, ale Sulejman dostal svou odpověď, která se mu pramálo líbila. Velení vojska proto svěřil rozzuřený sultán

velkovezíru **Sokolovičovi** (zem. 1579) a slíbil obráncům krutou pomstu. Hned následující den spustili Turci mohutnou kanonádu, kterou následovaly sebevražedné útoky divokých janičářů. Turci nemohli naplno využít svou početní převahu, protože museli složitě překonávat vodní příkopy přes natažené lávky a byli terčem deště kulek a šípů, které po nich obránci pálili. Turecké ztráty rychle rostly a nazelenalá voda ve vodních příkopech se barvila do ruda. K hradbám se díky smrtící střelbě dostalo jen několik útočníků, kteří byli rychle zlikvidováni.

Na pomoc přichází úplavice

Aby zrychlil postup svých vojáků, nařídil Sokolovič, aby byly vodní příkopy zasypány zeminou a kamením, což díky přesné střelbě z arkebuz, děl a luků zapříčinilo ztrátu dalších tisíce Turků. Nakonec byly vodní příkopy zasypány a posádka města musela svádět boj o samotné hradby. Celý měsíc vydrželi stateční muži kolem Zrinského bojovat o každý kámen hradeb a posílali do pekel tisíce Turků. Další tisíce Turků zahubila úplavice, kterou v bažinatém ležení vetřelci dostali. Sulejman byl nepříjemným obléháním silně roztrpčen, protože kromě vojáků přicházel i o čas, který chtěl trávit před Vídní. Ale i obránci ztráceli muže a po měsíci tvrdých bojů jich zbývalo 600. Zrinský se nakonec rozhodl, že město je už dále neudržitelné a se zbytkem posádky se stáhl do městské citadely.

Poslední obránci

Sultán ohromen statečným odporem nabízí obráncům život a hrdinnému Zrinskému vládu nad Chorvatskem. Obránci s pohrdáním odmítají a připravují se na poslední bitvu. 6. září náhle umírá Sulejman ve svém stanu na zástavu srdce a jeho sen o dobyté Vídni končí v bažinách u Szigetváru. Vezír Sokolovič se rozhodne, že jeho úmrtí na 48 hodin zatají, protože má strach, aby se mu nerozpadla armáda. Vysílá do Konstantinopole tajného posla, aby informoval Sulejmanova budoucího nástupce **Selima II. Opilce** (1524 – 1574) a sám se připraví na poslední útok proti citadele. 7. září útočí Turci na rozbořenou citadelu ze všech stran a kouř z pušek a děl zatemňuje oblohu. Část hradby je zbořena a zbývá poslední stovka obránců.

Ježíš je naše spása

Zrinský a jeho zbytek hrdinů tuší, že se blíží konec. Všichni už krvácí z utržených zranění, síly jim došly, a tak se rozhodnou, že zemřou jako praví rytíři. Krátce po poledni se Turci dostanou k úzkému mostu, který vedl k bráně citadely, aby se jí pokusili vyhodit do vzduchu. Náhle se brána sama otevře a z ní vykoukne na Turky dělo. Salva nasekaného železa je změněná v krvavou masu a smete z cesty. Na to z citadely vyběhnou její poslední obránci, aby dali světu sbohem jako Spartáné a Théspijští u Horkých bran a vydali se na cestu nesmrtelných. V jejich čele je sám Zrinský a podle některých zdrojů neměl žádnou zbroj. Tato poslední hrstka zakrvácených mužů řvala: „ *Ježíš je naše spása!* "Křesťanští obránci smetou všechny zbývající Turky z mostu a vrhnou se na zbytek armády, která stála před citadelou. Vpřed, bratři, vpřed! Následuje strašné krveprolití. Podle francouzského kronikáře Zrinský bojoval jako lev a Turci se k němu nemohli přiblížit na délku meče. Nakonec ho zasáhla kule do hrudi a hlavy a statečný bán tiše zemřel. Jeho muži o tělo velitele bojovali jako smečka vlků, než obrovská přesila udolala i je.

Poslední překvapení

Během tohoto posledního boje umírá tisícovka Turků a do zajetí padne pouhých sedm obránců. Janičáři dojatí jejich odvahou je nepopraví, jak bylo jejich zvykem, ale dají jim svobodu. Zrinský má však pro Turky připraveno ještě jedno překvapení. Když se Turci nahnou do citadely, aby jí vyrabovali, exploduje 6000 kilogramů střelného prachu. Zrinský správně předpovídal, že se svou hrstkou nic nezmuže a nechal k zásobám střelného prachu položit dlouhou zápalnou šňůru, kterou zapálil krátce před posledním výpadem z citadely.

Obrovská exploze zabije 3000 Turků, Sokolovič se zachrání jen rychlým útekem. Hlavu Zrinského napíchnou Turci na kůl, ale jinak jim zbyly oči k pláči.

Konec tažení

Prakticky celé město je zničeno a v jeho troskách našli jen krev a úplavici. Smrt se vznáší nad tureckým vojskem jak černý mrak, v bitvě zahynulo 20 000 tureckých vojáků a 3500 janičárů. Dalších 30 000 Turků zemřelo na nemoci. Dnešní údaje odhadují, že celkem Turci utrpěli 42 % ztráty. Useknutou hlavu Zrinského pak Turci odvezou novému vládci do Konstantinopole, kde je vystavena. Sokolovič zamlčuje Sulejmanovu smrt tři týdny, a teprve potom je novým sultánem prohlášen Selim. Je to však imbecilní slaboch a opilec, který zdaleka nedosahuje velikosti svého otce. Než se může dát armáda znovu na pochod, tak napadne sníh a tažení se musí přerušit. Příštího roku už Turci ve válce nepokračují a Selim souhlasí s příměřím. Vídeň si může na čas oddechnout.

Alfons Mucha - Obrana Sigtetu

Odkaz

Po smrti pana Mikuláše se Eva z Rožmberka vrací na panství Rožmberků. Má s sebou dvě děti. Dceru neznámého jména a syna **Jana** (zem. 1612), jenž se stane nástupcem pana Voka. Paní Eva zůstává u bratra na Bechyni do roku 1578, kdy se znovu vdává. Jejím dalším manželem je dvořan mantovského vévody. Jen několik týdnů po svatbě odchází do Mantovy, kde je do konce života pod dohledem inkvizice, neboť kvůli sňatku s pánem ze Serynu přijala luteránství a po druhé svatbě se navrátila ke katolictví. V Mantově také umírá, ale není dodnes

známo, kde je pochována. Ani na jejího manžela se ale nezapomnělo. Historik **Trpimir Macan** (nar. 1935) má pro něj ve své knize přezdívku „*Nový Leonidas*“. Skladatel **Ivan Zajc** (1832 – 1914) pro změnu napsal o obléhání Szigetváru operu a **Alfons Mucha** (1860 - 1939) namaloval roku 1914 obraz *Hájení Sigtetu* proti Turkům Mikulášem Zrínským.

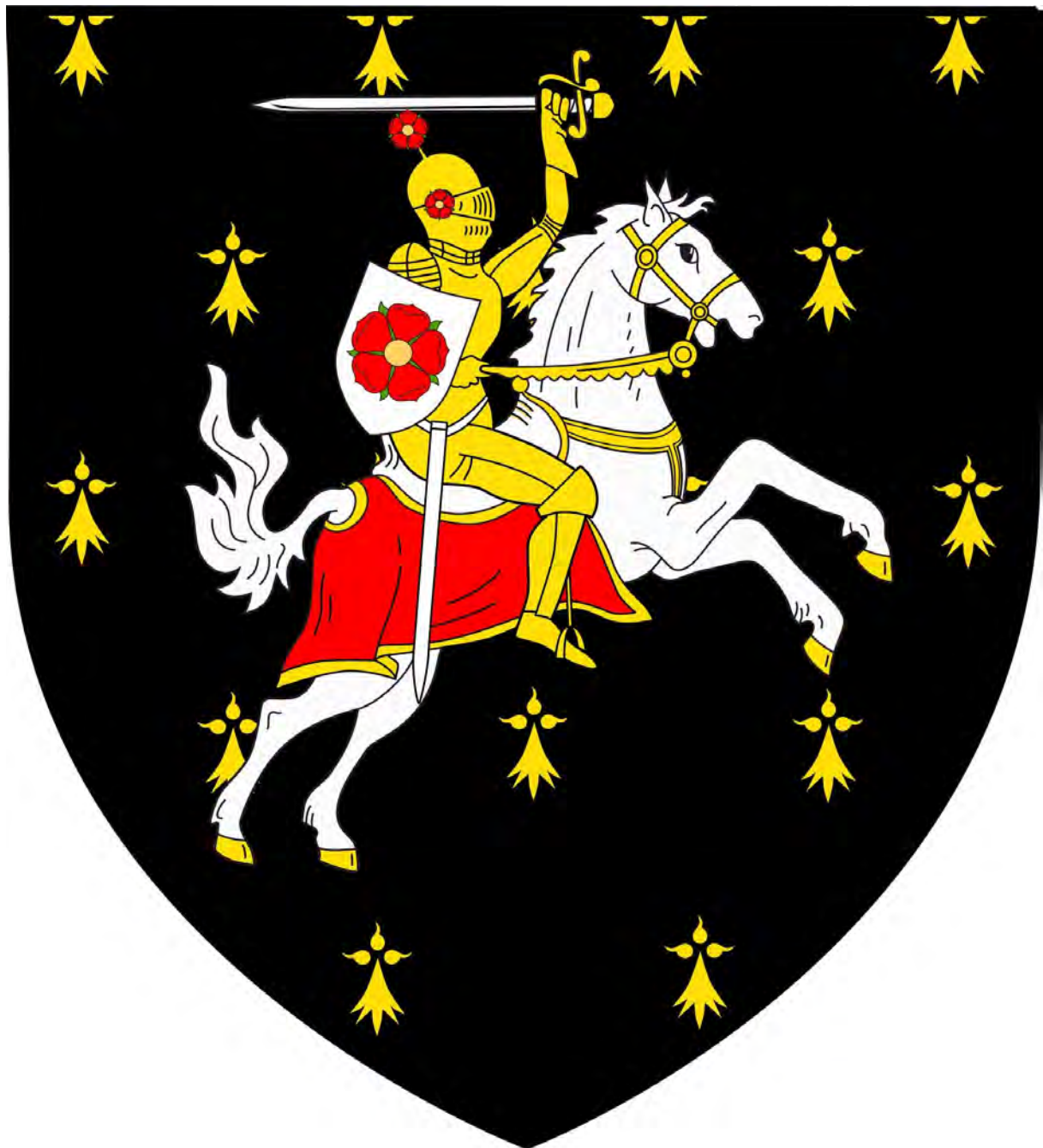
Jan Tinterov

Redakce časopisu Březanovi listy děkuje za článek autorovi

**Zdroje: Pernes, Jiří a kol. - Pod císařským praporem
Dějiny Maďarska
Dějiny Chorvatska**

Smuteční rožmberský erb a prapor

Petr Vok z Rožmberka: Poslední z Rožmberských vladařů

Ač byl Petr Vok z Rožmberka, též 12. vladař domu rožmberského, posledním příslušníkem svého rodu, jenž byl za vlády jeho staršího bratra Viléma z Rožmberka na vrcholu, nic v jeho dětství nenasvědčovalo tomu, že bude posledním svého rodu.

Rozdílné mládí

Jelikož byl Petr Vok z Rožmberka (*1539,+1611) až druhorozeným synem Jošta III. z Rožmberka (+1539,) a neměl tak být přímým vladařem domu Rožmberského, znamenalo to, že bude mít i zcela rozdílnou výchovu. Zatímco jeho bratr Vilém studoval šlechtické gymnázium v Mladé Boleslavi a později internátní školu v Pasově, Petra Voka z Rožmberka čekala domácí výchova především u svých příbuzných pánů z Hradce na zámku v Jindřichově Hradci. Petra Voka z Rožmberka pak po ukončení domácích studií dál učil i prof. Pražské Univerzity Karlovy Gabriel Svěchin z Paumberka. Během jeho působení na Rožmberském dvoře v Českém Krumlově působila zámecká šlechtická škola.

„Tento lístek proto k Tobě jsem napsal svou rukou vlastní, abys porozuměti mohl, jakou hrou

a kratochvílí v tomto mém mladým věku se zaneprazdňuji“. Petr Vok z Rožmberka svému bratru Vilémovi z Rožmberka.

Petr Vok u Habsburského arcidomu

Aby si mladý **Petr Vok** osvojil aristokratické zvyky, byl vyslán k habsburskému dvoru, ale službu u dvora mu komplikovalo to, že ač nebyl nějak extra fanatickým luteránem, tak jeho sympatie k luteránství a později k Jednotě bratrské neutajil. Habsburský císařský dvůr byl tradičně katolický a většinu úřadů u císařského dvora zaujímali katolíci, a tak krátké působení u dvora císaře a krále **Ferdinanda I. Habsburského (*1503,+ 1564)** nemělo dlouhého trvání. Po nástupu **Maxmiliána II. Habsburského (*1527 Vídeň,+ 1576)** na trůn v habsburské monarchii to znamenalo i konec mladého Rožmberka u císařského dvora. Petr Vok z Rožmberka si tehdy uvědomil že snaha na kariéru u arcidomu habsburského není pro něj jako pro nadšence pro luteránství možná.

Kavalířská cesta mladého Rožmberka Petra Voka

Během volby a korunovace **Maxmiliána II. Habsburského** římsko-německým císařem roku 1562 ve Frankfurtu nad Mohanem se **Petr Vok Rožmberka** sblížil s nizozemským místodržitelem **Vilémem I. Oranžským (*1533,+1584)**. Ten doufal že by mladý velmož mohl být prostředníkem mezi Spojenými nizozemskými provinciemi a tím i nizozemskou aristokracií a dále přes české stavy a Rožmberky k habsburskému císaři. Cesta Petra Voka pak dále pokračovala přes Spojené nizozemské provincie dál do anglického království, kde se i díky doporučení Viléma Oranžského setkal s anglickou královnou **Alžbětou I.** z dynastie Tudor (*1533,+1603). Petr Vok z Rožmberka na závěr své dvoutýdenní návštěvy Anglie získal od anglických šlechticů smečku ušlechtilého plemena chrtů, což mu mohli někteří čeští a moravští šlechtici závidět. *„Na otevřeném moři v Anglii se zdvihl silný vítr, proto jsme noc strávili ve velkých útrapách a pluli jsme v ustavičném nebezpečí, neboť loď se kymácela sem a tam a houpala se nahoru dolů. A vlny vrhaly vodu do lodě. Vypadalo to, jako by chtěla loď se vším na palubě klesnout ke dnu, avšak všemocný Bůh, jemuž patří chvála a poděkování, byl s námi, milostivě nás zachoval a pomohl nám z otevřeného moře“.* Zpráva Petra Voka z Rožmberka

Mladý Petr Vok ve stínu bratra

Když se mladý Rožmberk vrátil z cest po Evropě, žil dlouhou dobu ve stínu svého bratra Viléma z Rožmberka, 11. vladaře domu rožmberského, tehdy roku 1565 byl Vilém z Rožmberka již po druhé ovdovělý kdy přišel o svoji druhou ženu z rodu říšských hrabat a knížat. Vilém tehdy jako rožmberský vladař přiřknul mladému Petru Vokovi hrad Choustník, město Soběslav na Táborsku, panství Vimperk a tvrz Želeč aby se dokázal osamostatnit. K tomu všemu později Petr Vok přikoupil i panství Bechyně západně od Tábora. Mladý Rožmberk se pak hned dal do přestavby sobě svěřených sídel, začal tak s přestavbou hradu Vimperk, který nebyl tehdy ještě renesančním sídlem, ale ještě stále opevněným gotickým hradem, i proto právě později přikoupil již zmíněné panství Bechyně od **Kryštofa II. ze Švamberka** a dům ve starém městě Pražském aby mohl být na blízku rudolfínskému dvoru v Praze, tehdy ještě Rožmberský (na Pražském hradě, *pozn. red.*) vlastnil jeho starší bratr Vilém.

Dluhy

Petr Vok z Rožmberka zprvu svého života žil ale prostopášný život, bechyňské panství tak bylo svědkem prostopášného života plného alkoholu, kterého se na bechyňském zámku účastnili i další šlechtici z českých, moravských a dalších rodů ale i různí rožmberští úředníci a měšťané, což zanechalo Petru Vokovi značné dluhy v celkové hodnotě 180 000 kop grošů

míšenských, což byla cca cena 4x větší než hodnota panství Bechyně. Na Petra Voka tak z důvodu dluhů byli například v Praze uvaleny i zatykače. Smysl pro hospodárnost Petr Vok z Rožmberka ukázal až o několik let později. „*A v tom žádám, že mne poslechněš a Prahy příjezdem svým, což můžeš nejdéle, vzdálíš. Nebo na tě číhají, jakž přísloví, co rybář na parmu*“. Václav Holičský ze Sternberga Petru Vokovi z Rožmberka.

Manželství Petra Voka

Když měl Petr Vok z Rožmberka 40 let začal přemýšlet o manželství, do oka mu tehdy padla mladá moravská šlechtična Kateřina z Ludanic. Svazek pomáhal domlouvat i Petrův starší bratr Vilém, který jako autorita mohl mít na rozhodnutí poměrně vliv. Svatba Petra Voka z Rožmberka a Kateřiny z Ludanic proběhla roku 1580 na zámku v Bechyni. Náboženská orientace Kateřiny z Ludanic, která náležela k Jednotě bratrské přivedla už tak luteránsky orientovaného Petra Voka, který byl utrakvistického vyznání, na přestup k Jednotě bratrské. Manželství Kateřiny z Ludanic a Petra Voka z Rožmberka bylo zprvu šťastné, velký věkový rozdíl mezi novomanželky zprvu oba překonávali s humorem a sama Kateřina oceňovala pozornost Petra Voka, ale později se vše změnilo, když na manželství začalo působit psychické onemocnění mladé Kateřiny. Sama o 26 let mladší Kateřina zemřela o 10 let dříve než samotný Petr Vok, ani ona však nedala tehdy již poslednímu Rožmberkovi dědice a pokračovatele rodu.

Petr Vok posledním svého rodu

Přelomem 80. a 90. let 16. stol. se zdravotní stav Viléma z Rožmberka postupně zhoršoval. Bylo čím dál jasnější, že se Petr Vok z Rožmberka stane v nejbližší době nadcházejícím 12. vladařem domu rožmberského. Petr Vok z Rožmberka se tak stal v roce 1592 rožmberským vladařem. Petr Vok měl ale před sebou dalekosáhlejší práci, reprezentace rožmberského rodu a reprezentace rožmberských vladařů byla poměrně finančně náročná, a tak se musel Petr Vok rozhodnout prodat část svého rodového majetku, poslední Rožmberk tak musel prodat až 2/3 rodového majetku a tím sídla jako Český Krumlov, Vimperk, Bechyně a další. Petr Vok se koncem svého života zúčastnil i tažení českých stavů proti osmanské expanzi. Petr Vok se tehdy stal velitelem českých stavovských vojsk na habsbursko-osmanských hranicích. Česká stavovská armáda ale tehdy do přímých bojů s Turky nezasáhla, armáda stavů se tak chvíli pohybovala na ottomanské hranici a pak se s nepořízenou stáhla zpátky do Čech. Tažení také trvalo tak dlouho, protože než se zemská hotovost shromáždila, vytáhla armáda českých stavů příliš pozdě.

Vok a Pasovští

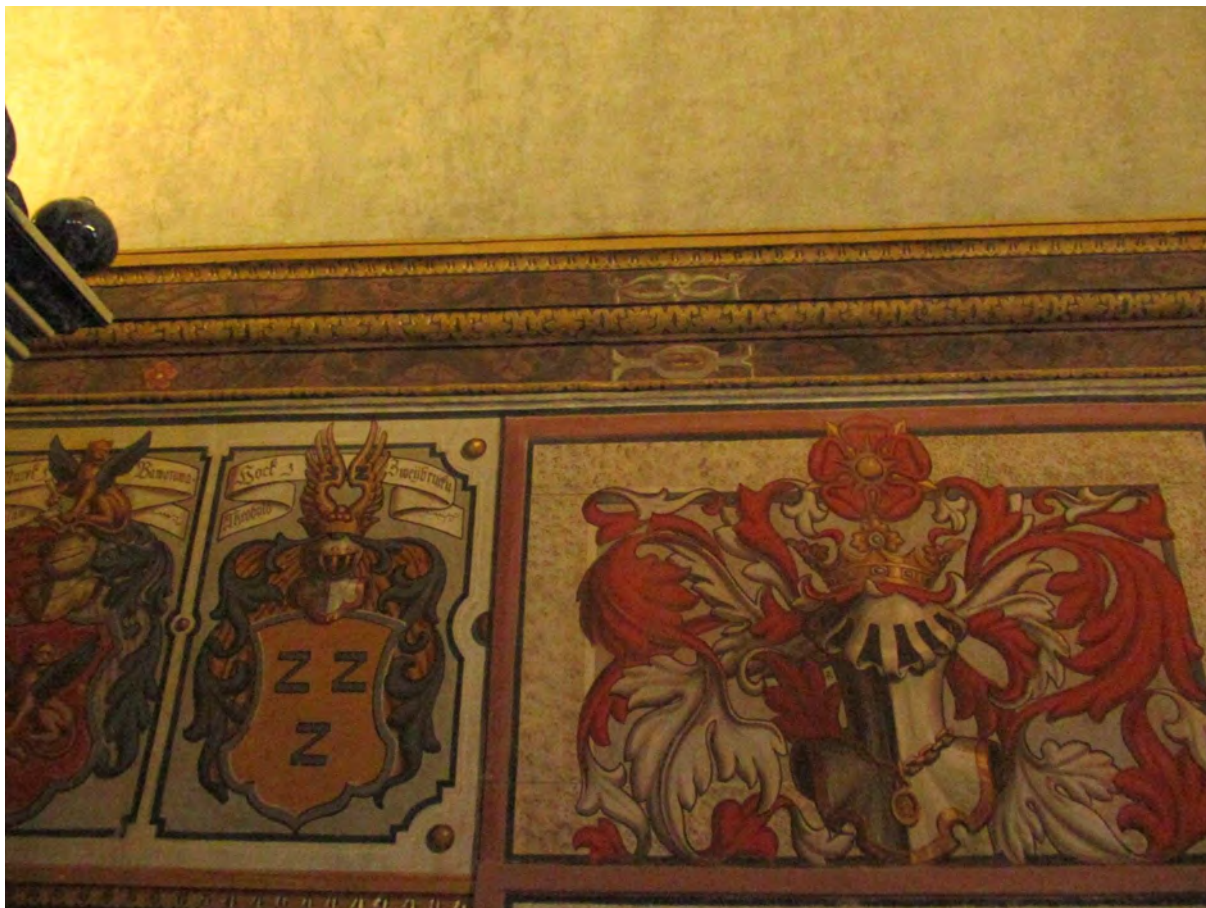
Následně se Petr Vok z Rožmberka již jako 12. vladař zasloužil během krize bratrů Rudolfa II. a Matyáše Habsburského o tzv. Rudolfův majestát, který si česká šlechta vynutila jako příslib podpory Rudolfa II., ale vztahy obou bratrů se postupně zhoršovali, a když si Rudolf II. zavolal na pomoc Pasovské vojsko, byl to pro vládu císaře Rudolfa II. definitivní konec, Česká šlechta požádala o pomoc arcivévodu Matyáše Habsburského a Rudolf II. přišel o poslední trůn, který mu zbýval. Pasovští tak odešli s nepořízenou a na chvíli se zastavili na jihu Čech, kde loupili na tamních panstvích, a to i na zbytku rožmberského dominia. Aby vojsko odtáhlo, zmohl se Petr Vok z Rožmberka na poslední velký čin svého života, a to vyplatit pasovskému vojsku žold z rožmberského pokladu. Krátce po odchodu vojsk bezdětný Petr Vok z Rožmberka umírá na zámku v Třeboni.

Miroslav Frk

S fotoaparátem za heraldikou

Tovaryšstvo rožmberské růže a lebky se omlouvá za nižší kvalitu fotografií

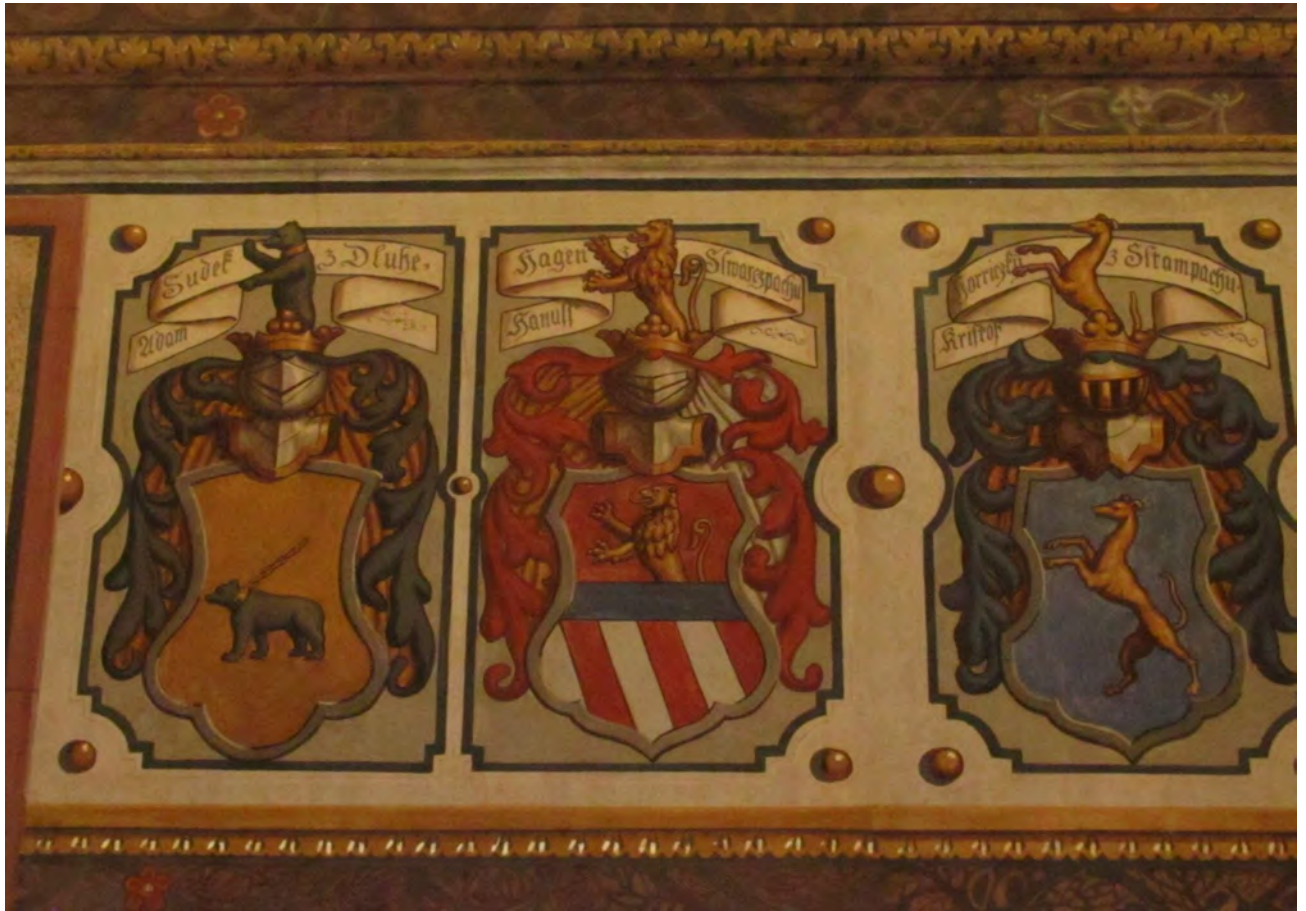

Schwamberg

Heraldika Vítězslava Lazeckého

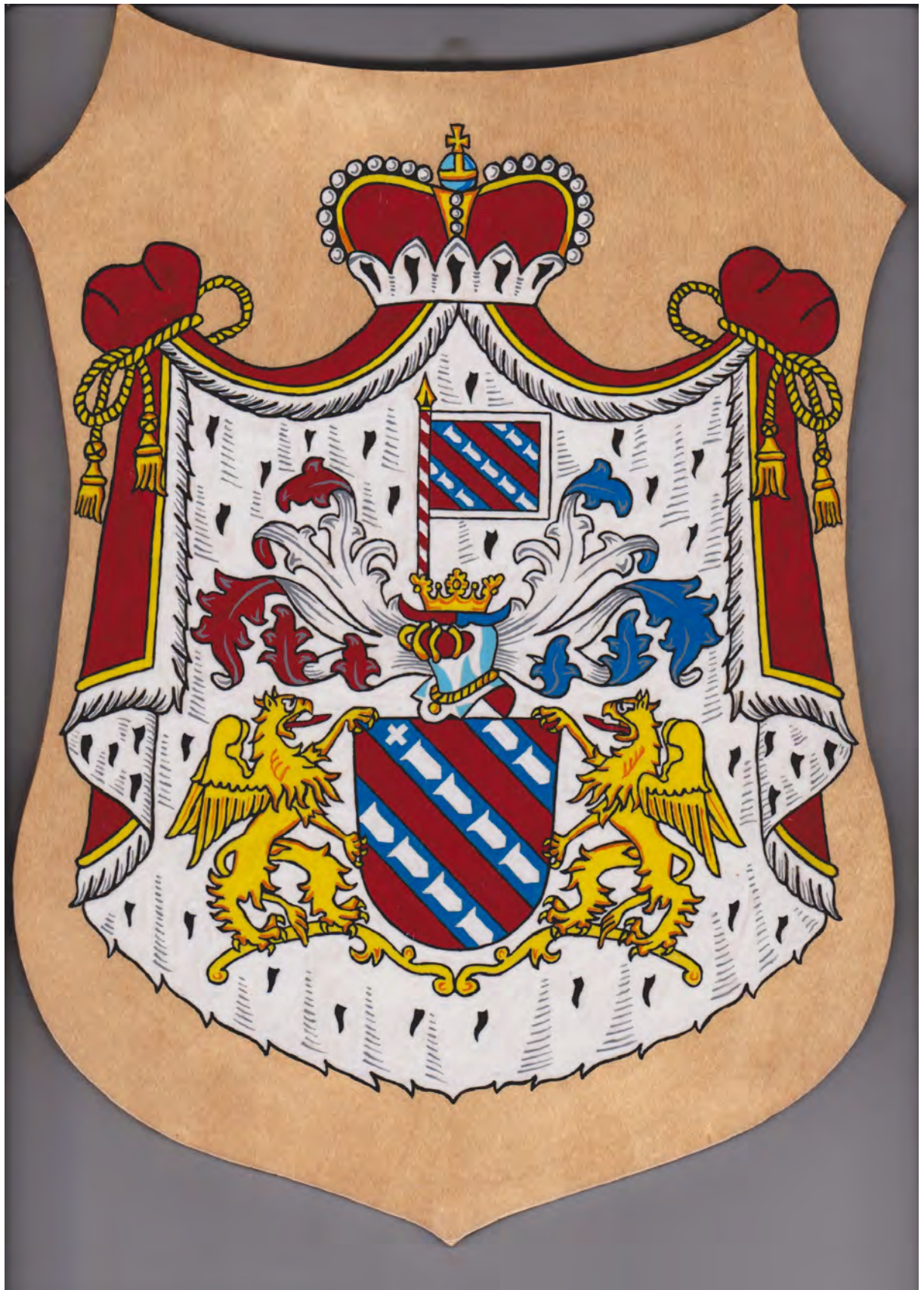
Mensdorff-Pouilly a
Dietrichstein-Nikolsburg-Mensdorff-Pouilly

Wileczek z Dobré Zemice

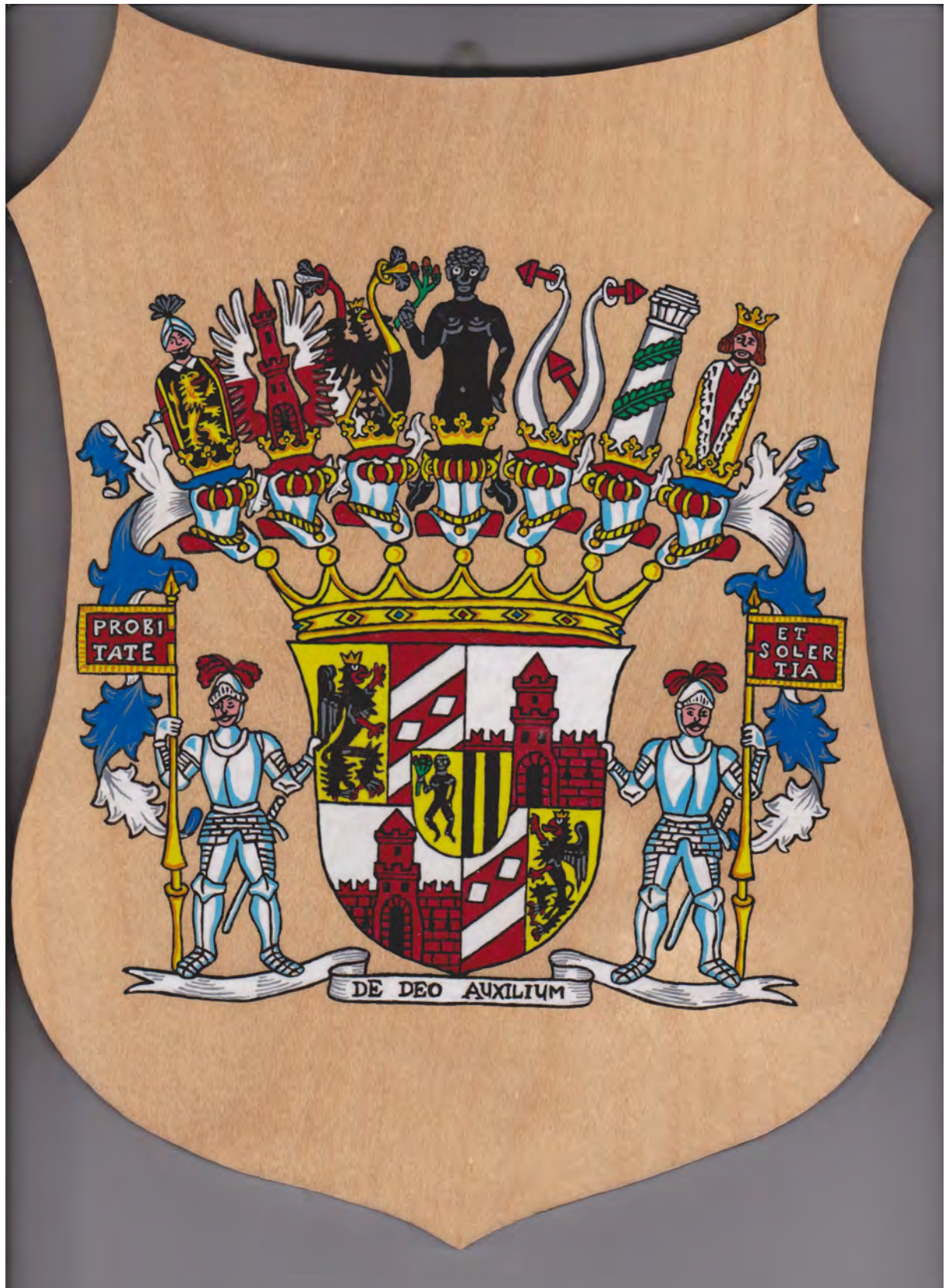

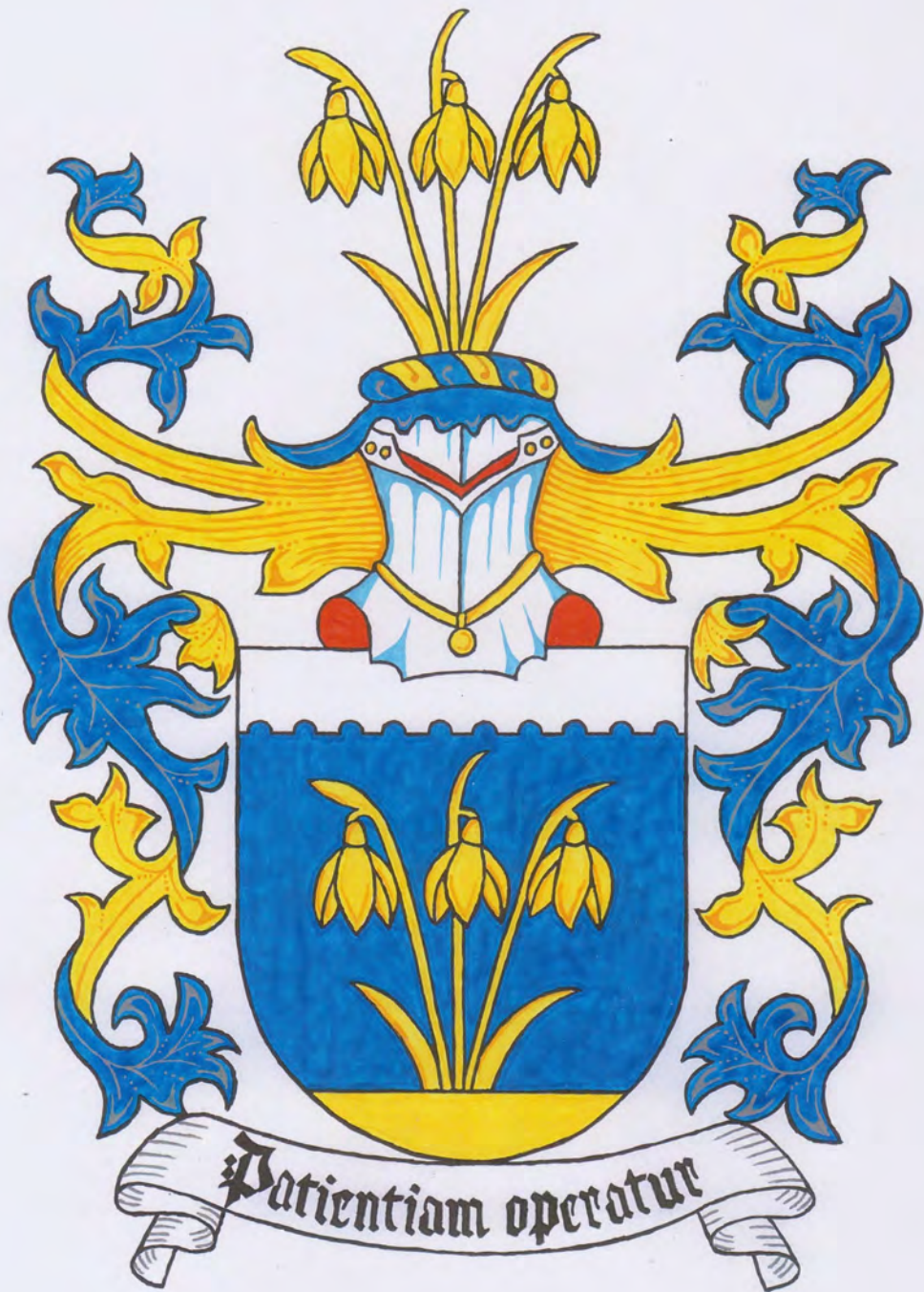

Buquoy

Aichelburg

Michal Plíšek

Popis erbu (blazon):

Na modrém štítu tři klací sněžky se dvěma
klacími listy na klací snížené noše.

Na modrém štítu stříbrná křížová klobkovoná
(klobkování prostorní klobky) hlava.

Klací púľba s modro-klacou sočnicí. Klac
sú klací sněžky se dvěma klacími listy.

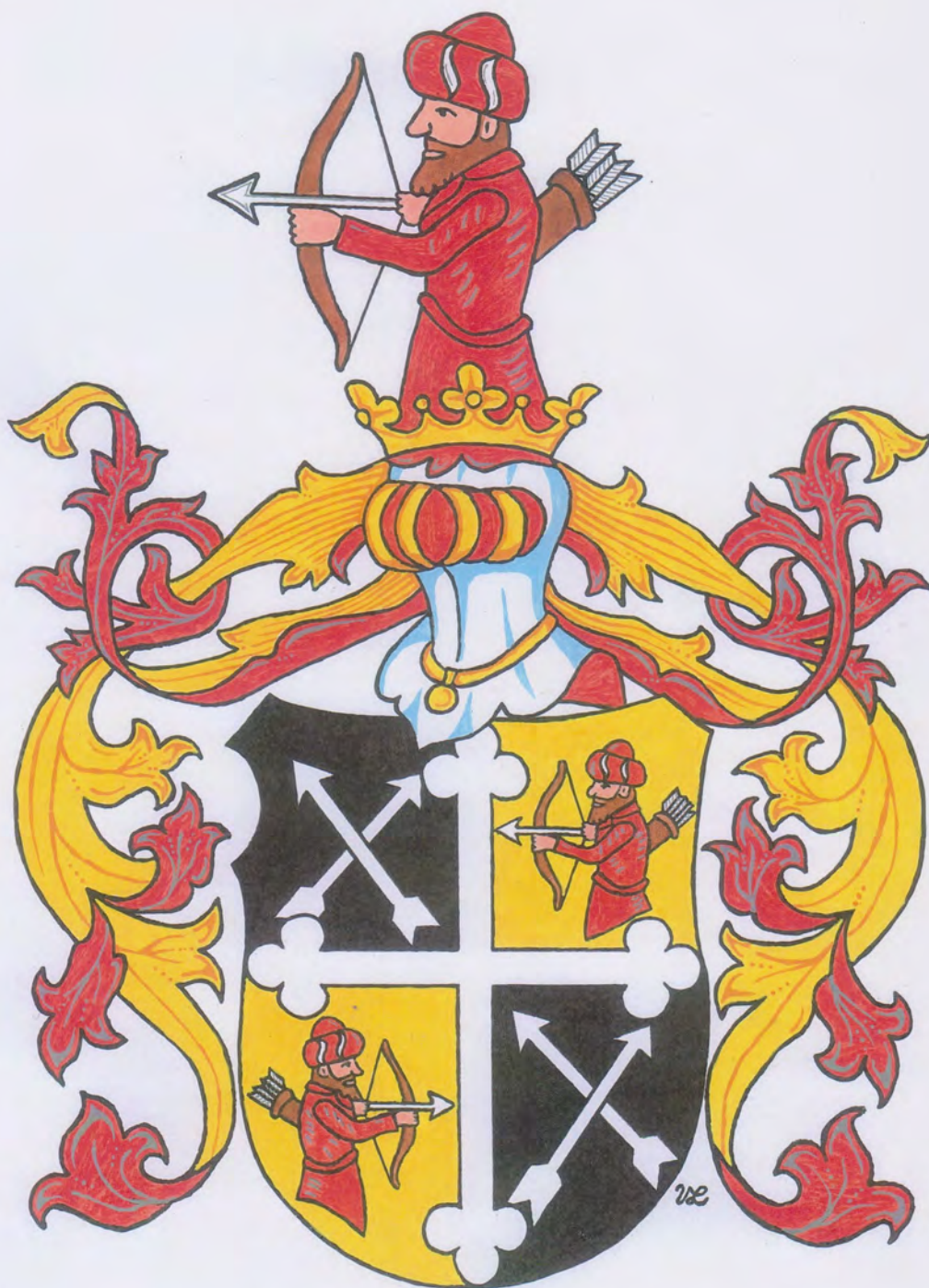
Pokyny podľa modro-klací.

Heslo: Podiel siam operatur.

Lapáček ze Rzávě

EGGER

POUZAROVÉ & MICHNIC

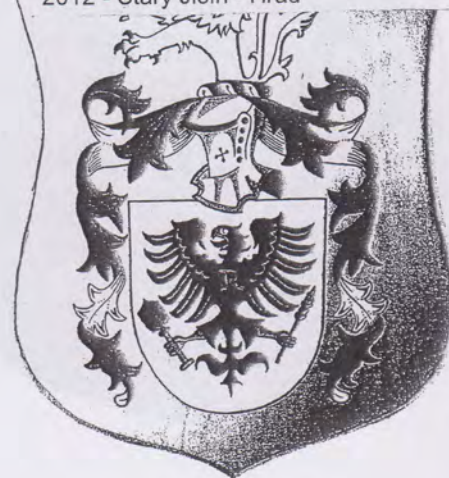
Výstava erbů šlechtických rodů Země koruny České namaloval Vítězslav Lazecký (*1963) rodák z Nového Jičína, který tvoří a žije v Ostravě. Považuje se za heraldika. Malbu těchto erbů započal v roce 2001, temperovými barvami na dřevo (bříza), okraje erbů jsou opalovány speciální technikou. Ze začátku se nechal ovlivnit ilustracemi Jiřího Loudy a Antonína Javory, poté již tvoří sám podle vlastní tvorby.

HARBUVAL CHAMARE

Výstavy:

- 2005 – Ostrava – Slezskoostravský hrad
- 2005 – Ostrava – Galerie Mlein
- 2006 - Ostrava – Cafeteria Gallery
- 2006 - Ostrava – Knihovna, Fifejdy
- 2007 – Starý Jičín – Galerie Rubín
- 2008 – Starý Jičín - Hrad
- 2008 – Nový Jičín – Městská Bašta
- 2009 – Starý Jičín - Hrad
- 2009 – tvrz v Nemile u Zábřeha na Moravě
- 2010 – Starý Jičín – Hrad
- 2010 – Starý Jičín – Galerie Rubín
- 2011 - Boskovice - Zámek
- 2011 - Starý Jičín - Hrad
- 2012 - Praha 1 - Akademie věd
- 2012 - Starý Jičín - Hrad

RIEDL & ŠUMVALDU

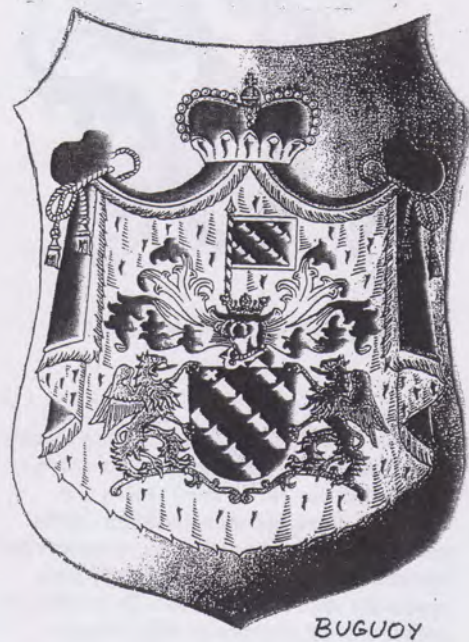
Heraldické minimum:

U erbů jde o symboliku, jednoduché, snadno rozpoznatelné znaky. Hlavní součástí erbu je štít, na něm je umístěna helmice s korunkou a klenotem. Čáry textilu, které někdy erb obklopují, se nazývají pokrývadla. Štít často drží takzvaní štítonoši. V některých případech jsou erby doplněny nápisy v pásčích, horní se nazývá pokřík a spodní heslo. Základními barvami jsou červená, modrá, černá a zelená. Žlutá a bílá představují takzvané kovy – zlato a stříbro. Jednoduché štíty se během času a křížením šlechtických rodů měnily často ve složitě.

Heraldika mě zajímá už od dětství, při návštěvách hradů jsem erby vždy obdivoval. Tenkrát mě napadlo, že si jen tak pro sebe namaluji erb, chytlo mě to, a už jsem u toto zůstal.

Něco málo k výstavě erbů šlechtických rodů Zemí koruny České – malba na dřevo Vítězslava Lazeckého:

HERALDIKA JE ZÁROVEŇ
VĚDA I UMĚNÍ

Tvořím i zcela nové erby na základě objednávky, soukromé soby, který vychází z pátrání v rodokmenu zakladatele. Na Vaše přání i Vám mohu zhotovit erb podle pravidel heraldiky. Zde uvádím kontakt na mne:

Heraldik
Vítězslav Lazecký
Zelená 82/2417
709 00 Ostrava – Mariánské Hory
tel. 732 858 986

www.erby-znakv.wz.cz

DERCSÉNYI DE DERCSÉNY

Projekt sv. Jiří / sv. Jüraj

SVATÝ VÁCLAV, LEGENDA (28.9.)

Václav byl synem knížete Vratislava (mladšího syna Ludmily a Bořivoje I.) a Drahomíry (dcery knížete Havolanů z polabských Slovanů). Jako předpokládaný rok narození je podle údajů uváděn rok 907. Podle pověsti byl Václav vychováván svou babičkou Ludmilou, která se mu velmi věnovala. Václav dospěl v panovníka, který ochránil český národ před podmaněním od nepřátel, usiloval o mravní i kulturní povznesení Čech a kladl důraz na naši rovnocennost s ostatními zeměmi Evropy. Nechal také postavit rotundu sv. Víta, budoucí hlavní chrám knížectví a podle pověsti to byl právě on, kdo v zemi také zavedl tradici pěstování vína. Osobně měl Václav touhu podílet se také na přípravě obětních darů pro slavení mše svaté. Plán na Václavovo zavraždění vznikl hlavně kvůli jeho ctnostem a věrnosti křesťanským zásadám. 28. září r. 935 byl Václav zavražděn ve Staré Boleslavi družiníky svého bratra Boleslava, který po něm převzal vládu. Václav byl pohřben ve své rotundě svatého Víta. Sv. Václav se stal patronem Čech, Moravy, míru a sládků. Atributy: dva andělé, hrozny a klasy, korouhev či kopí s praporem, orlice, kníže na koni, štít a zbroj.

vyobrazení: malý sv. Václav s babičkou Ludmilou

www.bratrstvoruze.cz

Svatý Jiří

Právě dnes ...

sv. Jeroným

Hieronymus, presb. et doctor Eccl

30. září, připomínka

Postavení: kněz a učitel církve

Úmrtí: 420

Patron: Dalmácie, Lyonu, teologů, učenců, archeologů, studentů, žáků, překladatelů, univerzit, vědeckých společností; vzýván proti očním chorobám

Atributy: jeskyně, kámen, kardinálský klobouk, kniha, kříž, lebka, lev, poustevník, psací potřeby

Pocházel z chorvatského území. Studoval v Římě a několik let žil jako poustevník poblíž Antiochie. Byl vysvěcen na kněze a pobýval v Konstantinopoli, odkud se vrátil do Říma. Na pokyn papeže Damasa pracoval na revizi překladu Nového zákona podle původních textů. Byl nazýván lvem křesťanské polemiky. K Bibli (Vulgata), jejíž překlad dokončil během 30 let v Betlémě, přidal obsáhlé komentáře. Napsal mnoho obranných listů a podporoval řeholní život.

www.bratrstvoruze.cz

Svatý Jiří

1. Októbra 1539, Český Krumlov

Narodenie Petra Voka z Rožmberka. ... Kto to bol?

Najvýznamnejší český šľachtic druhej polovice 16.

storočia a počiatku 17. storočia, renesančný bonviván,

manieristický zberateľ, človek, ktorý významne

ovplyvnil architektúru zámockých sídiel na juhu Čiech,

ktorý vybudoval obrovskú knižnicu, umeleckú komoru

(kunstkomoru), ktorý udržoval priateľské vzťahy s

radov šľachticov v Českom kráľovstve aj mimo jeho

hraníc. Bol to človek, ktorý sa zapísal nezmazateľnou

stopou do histórie Českého kráľovstva a strednej

Európy. A určite nebudeme preháňať, keď povieme, že

je to jeden z najznámejších českých šľachticov raného novoveku.

A v neposlednom rade aj náš zakladateľ.

PWR

www.bratrstvoruze.sk

Svatý Juraj

sv. František z Assisi - Franciscus Asisiensis

4. října, památka

Postavení: zakladatel řádu OFM

Úmrtí: 1226

Patron: Itálie (od r.1939), Assisi, Filipín; Katolické akce (1939);
ekologie (1980) a ochránců přírody, chudých; kupců, krejčích, tkalců,
skautských vlčat, tapetářů; vzýván proti bolestem hlavy, proti moru.

Atributy: beránek, bořící se dům, krucifix, lebka, lilie, ptáci, říšské
jablko, serafin, stigmata, vlk, zeměkoule

Byl synem bohatého obchodníka v Assisi a z lásky ke Kristu všechno opustil. V době, kdy se materialismus rozrůstal i v údech Církve, začal Ji František obnovovat nastoupením cesty v absolutní chudobě a životem podle evangelních rad. Založil nový řád "Menších bratří" (Minoritů) i jeho františkánské větve pro ženy a laiky žijící ve světě. Prioritou a nejvyšší hodnotou v jeho životě byla LÁSKA. S ní souvisel i jeho soulad s přírodou. Jeho nejhlubší láska k Spasiteli a touha po spáse duší byla doplněna darem stigmat, která ho ještě více připodobnila ke Kristu. Zemřel ve věku 44 let.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

Víte že ...

14. října 1347 zemřel Petr I. z Rožmberka, významný český šlechtic, nejvyšší komorník českého království. S jeho jménem bývá často spojována tzv. Kniha rožmberská, která je nejstarším sepsáním českého zemského práva.

Petr I. z Rožmberka byl významnou osobností své doby, zasahoval do událostí celostátního významu. Rožmberské statky (roku 1302 obohacené o dědictví po pánech z Krumlova) za doby jeho vlády rozhodně nedoznaly újmy. Finančně podporoval duchovní a sociální ústavy, touto formou dbal o spásu své duše, případně i duše svých blízkých. V Krumlově nechal zřídit špitál svatého Jošta a na krumlovském hradě kapli svatého Jiří.

www.bratrstvoruze.cz

Svatý Jiří

Slavnost Ježíše Krista Krále

Slavnost Ježíše Krista Krále je dnem římskokatolického liturgického kalendáře, který připadá buď na poslední, tedy 34. neděli v liturgickém mezidobí nebo na poslední říjnovou neděli v tradičních katolických kalendářích.

Po ní tedy následuje buď Advent (první neděle adventní) nebo neděle „po Duchu svatém“.

Jedná se o svátek poměrně nový. Vyhlásil jej v roce 1925 ve své encyklice Quas primas z 11. prosince papež Pius XI. Poprvé se tento svátek slavil na poslední říjnovou neděli roku 1926. Pius XI. chtěl tímto svátkem zdůraznit, že státní správa nemá podle nauky katolické církve právo rozhodovat o záležitostech, které přísluší Bohu – tj. především v oblasti etiky a důstojnosti člověka. Pius XI. s oslavou tohoto svátku spojil také každoroční zasvěcení lidstva Ježíšovu srdci (srov. Nejsvětější Srdce Ježíšovo).

Královský titul připisovaný Ježíši Kristu má svůj původ v evangeliích Nového zákona, kde je takto Ježíš na vícero místech představován jako dlouho očekávaný král Židů (mesiáš). Spolu s dalšími tituly (např. „Pán“) je označení „král“ vyjádřením vlády, kterou věřící přiznává Ježíši Kristu nad svým životem.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

Dušičky

Vzpomínka na všechny věrné zesnulé, Památka všech věrných zemřelých, Svátek zesnulých, Památka zesnulých či lidově Dušičky (lat. In commemoratione omnium fidelium defunctorum), která připadá na 2. listopadu, je v římskokatolické církvi dnem liturgického roku, kdy se církev modlí za duše v očistci. Liturgické obřady slouží v tento čas i Církev československá husitská, která vzešla z prostředí katolického modernismu po první světové válce.

Anglikánská církev slavení Dušiček zrušila, avšak někde byla památka obnovena v rámci anglokatolického hnutí. Protestantská reformace nebyla ve zrušení takto důsledná: Martinu Lutherovi se během života nepodařilo slavení památky v Sasku potlačit.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

sv. Hubert

Hubertus

30. května, připomínka

Postavení: biskup

Úmrtí: 727

Patron: myslivců a střelců, řezníků, kožešníků, soustružníků, optiků, kovodělníků, slévačů, matematiků, výrobců matematických přístrojů;

vzýván proti pokousání psem, uštknutí a strachu před vodou

Atributy: biskup, jelen, kniha, kříž, lovec, roh, šípy

Pocházel z Akvitánie. Byl šlechticem a lovcem. Oženil se a záhy ovdověl.

Rozhodl se pak pro službu Bohu. Asi roku 705 se stal biskupem v

Maastrichtu a po přeložení sídla prvním biskupem v Lutychu. Má zásluhu na pokřesťanštění obyvatel Arden, je nazýván jejich apoštolem. Jeho památka byla dříve slavena ve spojení s podzimními hony 3. 11.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

sv. Martin

Martinus, ep. Turonen

11. listopadu, památka

Postavení: biskup

Úmrtí: 397

Patron: Francie; vojáků, jezdců, kovářů, tkalců, koželuhů, krejčích, hoteliérů, cestovatelů, chudáků, vězňů, pastýřů, vinařů, abstinentů

Atributy: voják na koni, meč, plášť, žebřák, husa, biskupská mitra, berla, kniha.

Pocházel z území dnešního Maďarska a jako syn důstojníka římské posádky začal v Itálii vojenskou kariéru. Jako voják se dostal do Amiens v Galii, kde se v době svého katechumenátu podělil o svůj důstojnický plášť s chudákem, trpícím nouzí. Po odchodu z armády žil jako poustevník, stal se knězem a v Ligugé poblíž Poitiers založil nejstarší klášter. Konal misie i zázraky. V r. 371 se stal biskupem města Tours a apoštolsky působil v širokém okolí až do 80 let.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

Báseň Na flanderských polích

John McCrae

Na polích flanderských vlčí máky kvetou,
tam mezi kříži, řada za řadou.

Zde hrob je náš. Však mezi červánky,
na nebi modrém slyšte skřivánky,
když dole kanóny tu svoji píseň řvou.

My mrtví zůstanem – a je to možná zdání,
že včera žili jsme a byli milováni,
když nyní ležíme na polích flanderských.

Náš boj teď jiní přezvou:

do vašich rukou vkládáme teď svou
hořící pochodeň a vy ji neste dál.

Kdyby vám uhasla, vzpomeňte na náš žal.

Když rozkvétá lán máků červených,
my spíme dál na polích flanderských.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Den válečných veteránů, 11. listopad,
je den věnovaný památce ukončení 1.
světové války. Slaví se zejména v
západní Evropě, v USA a v zemích
Commonwealthu jako Den památky,
Den příměří, nebo Den veteránů. Od
roku 2004 je tento významný den
připomínán i v České republice.

Svatý Jiří

Slavnost Ježíše Krále

Slavnost Ježíše Krále je dnem římskokatolického liturgického kalendáře, který připadá buď na poslední, tedy 34. neděli v liturgickém mezidobí nebo na poslední říjnovou neděli v tradičních katolických kalendářích.

Po ní tedy následuje buď Advent (první neděle adventní) nebo neděle „po Duchu svatém“.

Jedná se o svátek poměrně nový. Vyhlásil jej v roce 1925 ve své encyklice *Quas primas* z 11. prosince papež Pius XI. Poprvé se tento svátek slavil na poslední říjnovou neděli roku 1926. Pius XI. chtěl tímto svátkem zdůraznit, že státní správa nemá podle nauky katolické církve právo rozhodovat o záležitostech, které přísluší Bohu – tj. především v oblasti etiky a důstojnosti člověka. Pius XI. s oslavou tohoto svátku spojil také každoroční zasvěcení lidstva Ježíšovu srdci (srov. *Nejsvětější Srdce Ježíšovo*).

Královský titul připisovaný Ježíši Kristu má svůj původ v evangeliích Nového zákona, kde je takto Ježíš na vícero místech představován jako dlouho očekávaný král Židů (mesiaš). Spolu s dalšími tituly (např. „Pán“) je označení „král“ vyjádřením vlády, kterou věřící přiznává Ježíši Kristu nad svým životem.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

sv. Ondřej

Dnes slavíme svátek apoštola sv. Ondřeje.

Pocházel z Betsaidy v Galileji, byl rybářem a patřil mezi učedníky Jana Křtitele (Jan 1,35-40). Když poznal Ježíše, přivedl k němu i svého mladšího bratra Šimona Petra (Jan 1,40-42). Upozornil na chlapce, který měl pět chlebů a dvě ryby (Jan 6,8-9) a spolu s Filipem zprostředkoval setkání pohanů s Ježíšem (Jan 12,20-22). Podle tradice hlásal evangelium v různých krajích a zemřel kolem roku 60 v Patrasu v Achaji (v dnešním Řecku) přivázan na kříž ve tvaru písmene X.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

1. adventní neděle

O první adventní neděli se připomíná druhý příchod Krista. Jde o neděli mezi 27. listopadem a 3. prosincem a je určena tak, aby čtvrtá adventní neděle připadala na poslední neděli před 25. prosincem. Při bohoslužbách se žehná adventní věnec a stejně jako v jednotlivých domácnostech se na něm zapaluje první svíce. 1. svíce na adventním věnci má upomínat na proroky, kteří předpověděli narození Ježíše Krista. Komerčně se 1. adventní neděle nazývá železná.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Druhá adventní neděle

Druhou adventní neděli nebo také Bronzovou neděli zapalujeme druhou svíčku, tzv. betlémskou, která reprezentuje lásku a představuje Ježíškovy jesličky. Je tak ideální čas pro cokoliv, co nás vnitřně posílí a obohatí.

www.bratrstvoruze.cz/sk

Panna Maria, počatá bez poskvrny prvotního hříchu
Maria Virgo, Conceptio Immaculata

8. prosince, slavnost

Jsem Neposkvrněné početí. - Tak se představila Matka Boží Bernardettě v Lurdech čtyři roky poté, co Pius IX. r. 1854 vyhlásil jako dogma, že Panna Maria byla počatá bez poskvrny dědičného hříchu.

Modlitba

Bože, Tys uchránil Pannu Marii od dědičné viny, aby byla důstojným příbytkem Tvého Syna, a pro jeho budoucí zásluhy jsi ji už od počátku zahrnu svou milostí; na její přímlovu pomáhej i nám, ať čistí dojdeme k Tobě. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen
www.bratrstvoruze.cz/sk

Svatý Jiří

Třetí adventní nedele

(nazývaná stříbrná) má vyjadřovat radost z blížící se oslavy narození Páně. Zapaluje se 3. svíce na adventním věnci, tzv. pastýřská, která vyjadřuje radost z toho, že postní období spěje ke konci a narození se blíží.

www.bratrstvoruze.cz

Svatý Jiří

Den Továřství rožmberské růže a zlaté lebky v Třeboni

Pour féliciter 2022

Spolek rožmberské růže - PWR

www.bratrstvoruze.cz/sk